

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXIX. évfolyam

6. szám

Komárom, 2018. június

Ára 35 cent

ÉP LÉLEK, ÉP TESTBEN?

Krisztus követőiként valamiképp megszoktuk, hogy elsősorban a lelki dolgainkkal, aztán az elménkkel foglalkozunk, és a test valahogy a végére marad. Közben pedig a jó közérzetünk elérése és fenntartása érdekében fontos a rendszeres mozgás, a mértékletes táplálkozás is.

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy versenysportolóvá kéne válnunk, de azt igen, hogy meghálálja a testünk, ha szánunk időt egy jó sétára, futásra, esetleg keresünk egy edzőtermet, uszodát vagy bármilyen más, ahová eljárnunk mozogni, sportolni. Úgy vélem, egy keresztyén ember lehet ebben is példa. Vagy, ha úgy tetszik, az életvitelünk ezen része is motiváló lehet a környezetünk számára. Gondoljunk bele, hogy mennyire lehet példa egy nikotinfüggő tüdőgyógyász, akinek a rendelőjében érezni a dohányfüstöt, vagy az a testnevelőtanár, aki nem képes hatvan métert lefutni a tanítványával... Talán kicsit radikálisnak tűnhet, de ezekhez lehetne hasonlítani a magára nem adó, kényelmes keresztyént, aki az utca végére is kocsival megy (pláne templomba!).

A másik, szintén keresztyén oldalról is támogatható elv az egészségre való törekvés mellett, hogy nemcsak magunk miatt fontos a lelki, szellemi mellett a fizikai állapotunk, hanem azért is, mert a ránk bízott embereknek szükségük van arra, hogy mellettük legyenek. Nem mindegy, hogy egy szülő, nagyszülő ötven-hatvan évesen távozik-e el ebből a földi létből, vagy nyolcvan-kilencven évesen. Nem mindegy, hogy kell-e valakit folyton orvoshoz kísérgetni olyan betegségek miatt, amik megelőzhetőek lettek volna, vagy amelyekről elsősorban az életvitelünk tehet. Persze, nagyon sok minden nem rajtunk múlik, sok dolgot öröklünk, és mindenkinek megvannak a korlátai, tudom, de ez nem ok arra, hogy egy legyintéssel intézzük el az egészet.

A nyári melegben kicsit nagyobb önfegyelem kell a rendszeres mozgáshoz, de a hűvösebb reggelek, vagy a kellemes esték alkalmasak lehetnek erre is. Ha pedig társ is akad hozzá, akkor már lehet egymást motiválni is. A mozgás nem korfüggő dolog, csak meg kell találni a nekünk megfelelő mozgásformát és intenzitást.

Hadd hozzak erre végül néhány példát: mindig örömmel nézem a medencében a hosszaiakat úszó nyugdíjasokat. A teljesítménytúrákon előfordul, hogy megelőznek a nálam húsz-harminc évvel idősebb, vidáman beszélgető emberek is, és bizony volt, hogy kísérővel túrázó látássérült volt az illető. Sosem késő elkezdni: „A békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt” (1Thessz 5,23).

Csiba Zoltán

Zsinati ülés a Csillagházban

Rimaszombatban, a tavaly novemberben átadott Csillagházban zajlott április 28-án egyházunk Zsinata. Az ülés **Géresi Róbert** magyar és **Ján Semjan** szlovák püspökhelyettes igehirdetésével vette kezdetét. A tanácskozás gerincét a jelentések sora tette ki, melyet **Fazekas László** püspök kezdett el, aki a *2Tim 3,1* alapján fogalmazta meg igei üzenetét: bizonyágtételünkkel buzdítani, erősíteni kell egymást és közösségeinket, s építeni az egyházat, mint Krisztus földi testét. Majd részletesen ismertette az egyház helyzetét a világban, Szlovákiában, valamint képet adott az Egyetemes Egyház életéről, megemlítette a támogató külföldi segítség-szervezeteket és szolt arról, hogy elengedhetetlennek tartja, hogy az egyház anyagilag a saját lábára álljon, ezért szükségesnek tartja egy komplex gazdasági tervnek az összeállítását. A nagyberuházások közül három tavaly befejeződött: Komáromban az idősek otthonaként szolgáló Timóteus Ház, Kassán a Fiala Reformátusok Szövetsége tulajdonát képező belvárosi épület, a Magyar Református Központ, Rimaszombatban pedig a Csillagház Egyházi Központ. A püspök jelentésében tájékoztatott arról is, hogy Magyarország Kormánya egyházunk magyar egyházmegegyeit stratégiai terveinek és beruházásainak megvalósítása céljából 5 662 870,24 euróval támogatta. Ebből az összegből 160 gyülekezet újíthatta fel ingatlanjait, hat iskola pedig fejlesztésre és beruházásra kapott támogatást. Megemlítette az – ugyan csak a Magyar Kormány jóvoltából futó – óvodaprojektet, amelynek köszönhető

(Folytatás a 15. oldalon)

Oravecz Imre EOTOTO ÉS AHOLI A SZERETETRŐL I.

A szeretet a Teremtő szándékának megértése,

*a szeretet színhelye a Földtest,
a szeretet kezdete a világosság,
a szeretet módja az odaadás,
a szeretet eszköze az alázat,
a szeretet útja a követés,
a szeretet iránya a közeledés,
a szeretet jelentése a bizonyosság,
a szeretet célja a tökéletesedés,*

a szeretet minden ember kötelessége.

FORDÍTÓ

Tüpflosz. Magyarul azt jelenti: vak

Amikor Jézus tanítványai látják a vakon született embert, azt kérdezik: „Mester, ki vétkezett? Ez vagy a szülei, hogy vakon született?” (Jn 9,2b). Ebben a kérdésben benne van nemcsak a tanítványok véleménye, de az akkori zsidóság gondolkodása is. Ugyanis ha egy családban vakon született egy gyermek, meg voltak győződve arról, hogy vagy ő, vagy szülei titkos nagy bűnt követtek el Isten ellen („Mert megbüntetem az atyák bűneit a fiakban”). Persze, Jézus nem osztotta a véleményüket.

Egy vakon született gyermek meg volt bélyegezve egy egész életre, ő volt a család szégyene. Ha mégis felnevelték, rendkívül nyomorúságos volt az élete. Általában koldulásból, könyöradományból éltek. Keresték az emberek által lakott helységeket, forgalmasabb utak szélén – de mindig csak a szélén – álldogáltak és kéregettek. Az otthontalanok és a kismizmizettek világa jutott nekik.

De a legrettenetesebb mégis az volt a számukra, hogy állandó sötétségben éltek életüket. Egy egészséges ember számára nehezen elképzelhető, milyen lehet az az érzés... De ha egy – testileg ugyan ép – ember nem tudja megérteni a vele beszélő embert, a terhet hordozót, az önmagával harcoló testvért, ha

nem tudja beleélni magát a másik ember életébe, akkor fizikailag ugyan lát, de **lelkileg vak**, sötétben él.

A mi Urunk, Jézus Krisztus sok vak emberrel találkozott. Nem számoltam, hogy hányal, de egyet tudok: ezekben a találkozásokban mindig az öröm, a

fény, a világosság győzedelmeskedett! Még akkor is, ha előbb kipróbálta a hitüket: „Mit akarsz, hogy cselekedjek veled?” Vagy amikor azt kérdezte: „Hiszitek-e azt, hogy én ezt megcselekedhetem veletek?”

Higgyük el, hogy édes Megváltónk velünk is megteszi ezt, ha hiszünk az Ő világosságot teremtő erejében! Ez a diadalmos hit: „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés”. Ahol a józan ész azt gondolja, hogy nem, ahol az

Az ÚR színe előtt

Mindenható Istenünk, köszönjük, hogy az ige szavaival vallhatjuk: könyörülő és irgalmas Úr vagy, türelmed hosszú, szereteted nagy. Köszönjük, hogy még mindig van szavad hozzánk. Áldunk ezért a csodáért, hogy te, a világmindenség Ura, ilyen kis semmi emberekkel szóba állsz, és a te nagyságos gondolataidat megérthetjük és magunkévá tehetjük. Köszönjük, hogy te mindent tudsz rólunk, és mégis szeretsz. Könyörülj rajtunk, Istenünk, hogy hadd legyen ez mindannyiunk személyes tapasztalata, szent bizonyossága, hogy eltörölted bűnünket, békéd vesz körül, velünk vagy és a te közelséged megvidámít. Engedd tapasztalunk, hogy erőt adsz mára, a holnapra reményt, csüggesztő körülmények között is, és a te áldásod ontja ránk bő árjait. Úr Jézus Krisztus magasztalunk, mert lehetővé tetted, hogy ne kelljen egyenesen belefutnunk a végső pusztulásba. Köszönjük, hogy azért jöttél, hogy életünk legyen, sőt bőségben éljünk. Megvalljuk: sokat panaszkodunk a szükségünk miatt. Tárd fel előttünk azt a lelki gazdagságot, amit a benned hívőknek készítettél. Segíts el mindnyájunkat oda, hogy személyes hitvallásunk legyen: csak te kellesz, én Uram, benned mindent meglelek. Segíts, hogy mindent elengedjünk, ami távol tart tőled. Hadd tudjunk eljutni arra a felismerésre és életgyakorlatra, amire az apostol, és tudjuk elmondani: a Krisztus kimondhatatlan gazdagságáért minden egyebet szemétnek és kárnak ítélek. Köszönjük, hogy már ebben a földi életben a te gazdagságodat ígеред és kínálad nekünk. Szeretnénk tartani a hitünk kezét és bizalommal elfogadni azt. Szentleked végezze el bennünk, hogy ne csak szimpatizáljunk veled, hanem kövessünk téged. Ne csak egyetértsünk azzal, amit tanítottál és tanítasz, hanem együtt éljünk veled már itt, s majd egyszer örökkön örökké. **Ámen.**

Szeri Kálmán

évezredes tapasztalat, a külső és belső körülmények kényszerítő ereje mindmind azt sugallják, hogy *nem*, ott a hit mindenek ellenére is meri azt mondani, hogy *igen*! Ez a hit, ez a Krisztusnak vakon igent mondó hit képes csak elfogadni a csodát. Vegyük át Tőle!

Gyüre Zoltán

Az ószövetségben Isten Mózesre bízta a törvény leírását és felolvasását, hogy tanítsa a népet az Ő szabályai és törvényei szerint élni. Isten azért adta a törvényt, mert szeret és általa védeni akar. „Szeretem azokat, akik engem szeretnek” (Péld 8,17). Az elmúlt évben megemlékeztünk a reformáció 500. évfordulójáról. Miért is volt reformáció? Mivel a nép már rég nem tartotta be a törvényeket, így Isten újabb embereket küldött világosságul, hogy felébresszék őket, hogy nem jó az irány. Meg kellett az egyházaknak, a gyülekezeteknek tisztulniuk. Emberi nyelven szólva: ki kellett takarítani a szemetet. „Nem tűröm együtt a bűnt és az ünneplést!” (Ézs 1,13b).

Mégis: egyre gyakoribbak az ökumenikus összejövetelek, amelyek lassan visszavezetnek a régi kerékvágásba. Egyre jobban átvesszük más felekezetek szokásait, tradícióit, ökumenizálódunk. „Azt akarom tehát, hogy a férfiak mindenütt büntől tiszta kezeket felemelve imádkozzanak harag és kételkedés nélkül” (1Tim 2,8). Emberi erőből nem egyesülhetnek az egyházak!

Nagyon gyakori az az érv, hogy egy Isten van. Így igaz, de sokszor a közös alkalmakon mégis mindenki a maga módján, a maga Istenét imádja. Utazhatunk egy vonaton, ülhetünk egy kupében, de az még nem jelenti azt, hogy mindenki egyszerre száll le, hogy közös a cél...

Sok hamis van a világban, de hogy mi hamis, csak akkor tudjuk megállapítani, ha ismerjük az igazat, a valódit. Isten csak ott van jelen, ahol Ő lélekben és igazságban imádják. Ő nem koldus, hogy várja a sarokban, hogy hátha hozzá is száll egy fohász, tisztelet vagy hála. Ő a mindenség Ura, Aki nem osztozik a dicsőségen! A sátán gondosan felállította a maga kis csapdáját és lassan csalogat.

Szeresd a felebarátodat, mint magadat – szól Jézus parancsa. A szeretetet Istentől kaptuk és szeretnünk kell a gyilkost, a tolvajt, a paráznát is, de nem kell bűnözővé válnunk vele! Tartsuk tiszteletben a más felekezetűek hitét, de ne kövessük az ő szokásaikat! „Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepségeiteket ki nem állhatom!” (Ám 5,21). Ha Isten nem gyönyörködik benne, akkor kell-e, szabad-e csinálni?!

Mindig szeretnénk lefizetni az Istent olyan dolgokkal, ami nem tőle van, szeretünk színházat csinálni. Az ökumenikus imnapokon valóban Istent imád-

juk, mindenki hozzá imádkozik. De Isten már egyesítette az Ő népét Krisztusban. „Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremts az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre” (2Kor 5,17). Akik átadták az életüket Jézus Krisztusnak, azokat már nem kell egyesíteni, mert ők már tudják, kit szolgál, ki az ő Uruk és szabadítójuk.

Jézus szeretne belépni a te hajódba is, hogy lecsendesítse a vihart, és megismerd Őt. Ne védekezz, hogy te nem vagy olyan nagyon bűnös, mint aki őt vagy lopott. Valóban nem? Isten válasza erre: „mindenki vétkezett, és nélkülözi Isten dicsőségét (Róma 3,23).

zi bálvány”, akit tisztelni, imádni kell? Ha nap mint nap lobog a tűz, nincs békesség körülötted, amikor elfutsz, és szomorúságot hagysz magad után, azzal nem ölsz? Ha az idődet a kocsmában, vagy internet előtt töltöd haszontalanságra fecsérelve, olyankor nem lopsz? Meglopod magad a társadtól, a gyerekeidtől. Mikor esztelenül költszel, olyankor nem a családodat lopod meg?

Engedd, hogy Jézus beszálljon a hajódba, akkor csend lesz, békesség és megtelik a „háló”, ahogy a Péteré is megtelt. Tartalmas lesz az életed, fogsz tudni világitani és nem kell azon filozofálnod, hogy mennyire nagyok vagy kicsik a bű-

„Azt akarom tehát, hogy a férfiak mindenütt büntől tiszta kezeket felemelve imádkozzanak harag és kételkedés nélkül”
(1Tim 2,8).

Megtörtént a reformáció alkalmával egy tisztogatás, de nem ment végbe a megtisztulás. Nyitva maradtak a kiskapuk. Úgy van, ahogy volt az ószövetség korbán, amit olyan jól tükröz a Királyok könyve: némelyik király azt tette, amit rossznak lát az Úr és vétekbe vitte Izráelt. Némelyik pedig azt tette, amit helyesnek tart az Úr, de azért nem rombolta le az áldozóhalmokat és idővel a nép újra visszatért a bálványaihoz, ott áldozott és tömjénezett. Ez történik ma is. Most egy új, modern szó alatt áldozunk és tömjénezünk: ökuménia.

Ha megvizsgáljuk magunkat Isten rendje és szabálya szerint, hamar rájövünk, hogy mennyire nem vagyunk jók. „Senki sem jó az egy Istenen kívül” (Mk 10,18b). Gondolkozz: valóban nem öltél, nem loptál? Amikor az indulatos szavaid a veséig hatnak, vagy törként a szívbe vágnak, olyankor nem ölsz? Ha mindenért megsértődsz, mert te vagy a „há-

neid. Találhatsz száz okot, hogy kivéd magad, megpróbálhatod megmagyarázni az Istennek, miért nem tértél meg, miért nem jársz istentiszteletra, bibliaórára, miért nem nyílik imára az ajkad... Nincsenek céges bűneid, védekezhetsz bármivel, csak az a kérdés, hogy megáll-e majd az Isten előtt ez a védelem. Mert Ő az igaz bíró. Olvasd el az 5Móz 11-ben az engedelmesség áldását és az engedetlenség átkát. Mindegy, milyen felekezetbe születél bele, hogy milyen állompolgár vagy, milyen a bőrd színé, egy a fontos: az igazit, hogy tudd megkülönböztetni a hamistól, légy Krisztushívó és polgárjogod van a mennyben.

A gyertyatartó kioltottat, a só ízetlené vált, mert nincsenek bűnbánatok. Megtérni, visszatérni, élő bizonyosság lenni, vissza az élő ígéhez, az élő Istenhez ez az egyedüli út – ma is!

Varjassi Ibolya

Lukács evangélista nagy gonddal állította össze a könyvét. A Szentlélek kitöltetésének idejét az ötvenedik napra tette: így a pünkösöd pontosan arra a napra esik, amikor a zsidó *hetek ünnepe* is. Feltételezik, hogy Jézus első követői, maguk is zsidók lévén, ezt az ünnepet a többiekkel együtt ünnepelték Jeruzsálemben.

A hetek ünnepe eredetileg olyan aratási ünnep volt, akárcsak a *páska*. Az Ószövetség kizárólag ilyen értelemben beszél róla: attól a pillanattól kezdve, hogy először eresztenek sarlót a vetésbe, és felállítják az első kévét, hét teljes hetet kell számolni a hetedik szombat utáni napig. Ezután pedig mindenkinek fel kell mennie a templomba, és az új aratás első terméséből áldozatot kell vinnie az Úrnak (3Móz 23,15–17; 5Móz 16,19). Az ötvennapos köztes idő, az *ómer-idő* (a héber *omer* jelentése: kéve) napjainak számlálása igen jelentős rítus volt a zsidóságban, és az ma is.

Míg a zsidóság az ómer idején Isten jóságára emlékezett, amit a gazdag termés igazolt, addig az egyház úgy tekintett az ötvennapos időre, mint a „lelki aratás” idejére.

A pünkösöd történetének első szakaszában az ötvenedik nap nem volt különálló ünnep, hanem a teljes öröm idejének a zárónapja volt. Amit a negyedik századtól kezdve a halál, a feltámadás és a mennybemenetel egyetlen eseményként ünnepelték, az most mozzanataira hullott szét.

Így történt, hogy az egyház az ötvennapos időszak utolsó napján azokról az eseményekről is megemlékezett, amelyek a bibliai híradás értelmében a húsvéti időszakot bezárták: az apostolok kiküldéséről, a Szentlélek kitöltéséről és Jézus mennybemeneteléről. Kezdetben mindezt egyetlen napba sűrítették.

Időközben aztán egyre nőtt az érdeklődés a Jézusról és követőiről szóló események részletes ismerete iránt is. Ez vezetett oda a következő évtizedekben,

hogy a keresztyének egyre inkább a Cselekedetek könyvének adataira kezdtek támaszkodni minden tekintetben. Ez az egyetlen bibliai könyv, amely közelebbről meghatározza a mennybemenetel és a pünkösöd idejét: a két ünnepet ezután a húsvétot követő negyvenedik, illetve ötvenedik napon ünnepelték. Az ötödik század folyamán ez a gyakorlat vált általánossá az egész keresztyén világban.

Pünkösödkor tehát azt ünnepelték, hogy az apostolok megteltek Szentlélekkel: ez volt az a pillanat, gondolták, amelyen az egyház Isten új népévé formálódott, és Péter közvetítésével új Lélekben részesült. Ami pedig a pünkösödöt követő időszakot illeti: az ünnepet követő egész hét, a vasárnapot is beleértve, a pünkösöd jegyében telt. A nyolcadik nap, az ünnepi nyolcad záró vasárnapja Szentháromság-ünneppé, a Szentháromság vasárnapjává lépett elő: koronája lett a Szentlélek ünnepének

Alapjában véve ez az ünnepteles fél év közjáték a nagy ünnepek között. Sokatmondó, hogy ez a közjáték meglehetősen hosszú. Képes kifejezésmóddal azt mondhatjuk, hogy Jézus felvitetett a mennybe (mennybemenetel ünnepe), azok pedig, akiket Isten Lelke arra készítetett, útra keltek (pünkösöd). Megalakult az egyház, és attól a pillanattól kezdve köztes időben él: útban van valami felé, amit rendszerint Isten országának nevezünk, vagy ha úgy tetszik, arra a nagy pillanatra vár, amikor Jézus a mennyből visszajön, hogy kiteljesítse messiási országát.

Marius van Leeuwen írása alapján fel dolgozta: **Kis Lucia**

Szénási Sándor Ünnepek táján

*A szívem új dalt énekel,
Lelkemben zsoltár hangja kel,
Virágzik lelkem ó fáján
Ünnepek táján.*

*Néha hó borít kint mindent,
Szívemben meleg van itt bent:
Mert jó Uramat oda várnám
Ünnepek táján.*

*Odakint madár is dalol,
Lelkemben mégis gyász honol,
És sírok Krisztus halálán
Ünnepek táján.*

*Krisztusom új dalt is adott,
Örömet, mert feltámadott.
Az élet szava zeng száján
Ünnepek táján.*

*Lelkem száll sokszor fölfelé,
A mennyei trónja elé.
Nem hagyott engemet ároán
Ünnepek táján.*

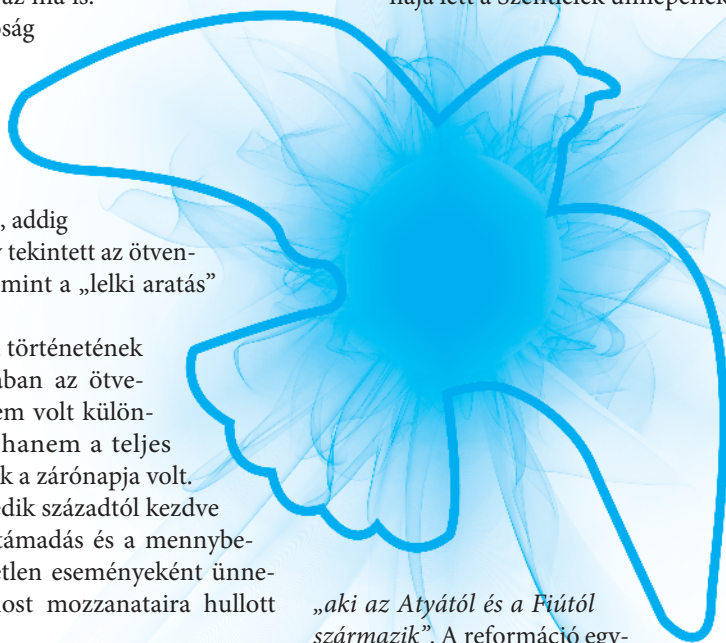
*És várom, Akit megígért:
Könyörgök Hozzá Lelkiért.
Hiába nem vagyok vártán
Ünnepek táján.*

*Ezért csak ünnep életem,
Ezért csak hála éneke.
Örvendek. Semmi nem fáj ám
Ünnepek táján.*

*Szívemben harang szava cseng,
Zsoltárok örömdala zeng,
Virág nyit lelkem ó fáján
Ünnepek táján.*

„aki az Atyától és a Fiútól származik”. A reformáció egyházai is átvették ezt az ünnepet, hiszen a keresztyénség központi hitigazsága a témája: Isten mint Atya, Fiú és Szentlélek jelentette ki magát. Ez a vasárnap tehát a három fő ünnep summája: az Atya elküldte a Fiút e világra (karácsony); a Fiú elvégezte a váltságot (húsvét); a Szentlélek kitöltetett (pünkösöd).

Az ezt követő időszak (fél év) ünneptelen. Ez az időszak november végéig, december elejéig tart, egészen advent első vasárnapjáig, az új egyházi év kezdetéig.

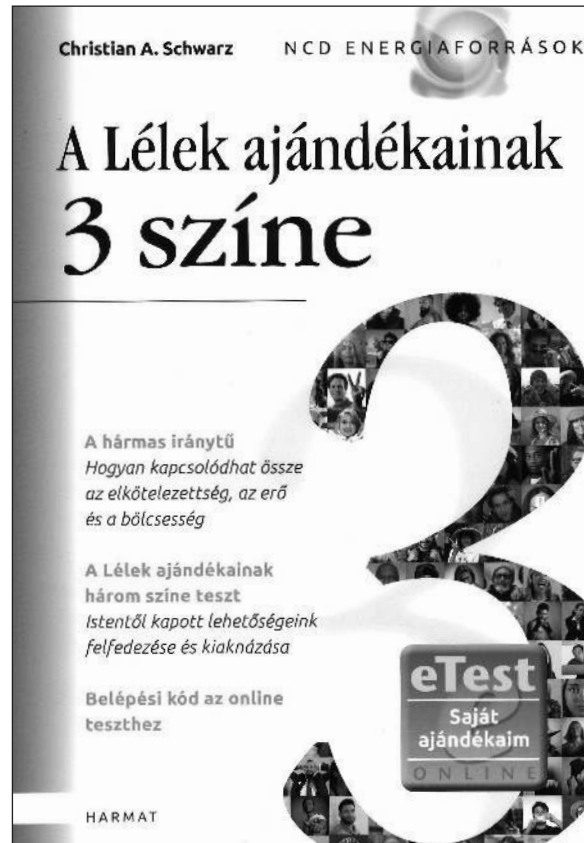

A Szentírásban olvashatunk arról, hogy „a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak”, amik azért adtak, hogy szolgáljunk általuk. Ez azt jelenti, hogy minden Krisztusban lévő keresztyén rendelkezik a Lélek valamelyik kegyelmi ajándékával. (Ezek a kegyelmi ajándékok nem azonosak a Lélek gyümölcseivel – Gal 5,22–23). A kegyelmi ajándékokat – ahogy a megnevezés is sugallja – nem lehet kiérdemelni, megszolgálni, hiszen kegyelemből kapja a hívő ember, mégpedig bizonyos célból, és hogy ezt a célt betöltsék az ember, azt lehet ellenőrizni: „Azt pedig, hogy Isten akarátának megfelelően használjuk-e ezeket az adományokat, onnan tudhatjuk, hogy az ő dicsőségét, illetve embertársaink javát szolgáljuk-e velük.” Nem egyéni célra kapjuk tehát ezeket az ajándékokat, hanem arra, hogy szolgáljunk azokkal.

Ez a tény arra kell, hogy ösztönözzön, hogy ki-kivel vegyen részt a közösségnek a dolgaiban, mert csak így tudja betölteni Isten vele elgondolt célját. A hívők mindegyike rendelkezik ugyanis valamilyen kegyelmi ajándékkal, csak elképzelhető, hogy valaki még nincs tisztában vele, hogy melyiket birtokolja. De ez (mármint, hogy nem ismeri fel valaki a saját kegyelmi ajándékát) semmiképp nem annak a jele, hogy nem kapott Isten-

től ajándékot. Kapott, csak még nem ismerte fel, hogy melyik az.

Ennek az esetleges dilemmának a megoldásában segít a könyv. Abban vezet, hogy kitisztuljon a látás, hogy megszülessen a felismerés. Különböző tesztek kitöltése által közelebb juthatunk az ismerethez, hogy melyek azok a lehetőségek, amelyeket azért kaptunk Istentől,

hogy szolgáljunk általuk. „Isten nem bíz meg olyan feladattal, amelyhez nem adott megfelelő adományokat” – írja a szerző. De ennek az ellenkezője is igaz: vannak adományok, amelyekkel nem rendelkezünk, így a hozzá tartozó szolgálati terület nem válhat a mi életünk részévé.

A Lélek ajándékait állandó használatra szánja Isten, életre szólóak.

Gyakorlatias és gondolkodásra ösztönző a könyv, ami reménység szerint odavezeti olvasóit, hogy miután felismerik személyre szabott képességeiket elkezdik a szolgálatba átültetni, azaz használni.

Kis Lucia

(Harmat Kiadó, Budapest 2017)

(A Harmat Kiadó jóvoltából a feladványunk helyes megválaszolóit közül hárman megkaphatják ajándékba az ajánlott könyvet.)

Feladvány

„A nekünk adatott kegyelem szerint” miképp szolgáljon az adakozó ember Pál apostol tanácsa szerint?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **július 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címeire (**930 10 Dolny Štál 386**). A helyes választ beküldők közül hárman ajándék könyvet kapnak a Harmat Kiadó jóvoltából.

Az áprilisi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy Pálnak azt a munkatársát, akivel Filippiben börtönbe zárták, Szilásznak hívták.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek könyvjutalomban, mégpedig **Csatlós Irén** (Vaján), **Fazekas Dezsőné** (Ogyalla) és **Rigó Katalin** (Örös). Mindhárman Csáky Pál *Dialogus Európa lelkéért* című könyvét kapják ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Összesen hány ajándék létezik?

Érdekes felfedezést tehet bárki, aki tanulmányozza az Újszövetségben található három legfontosabb felsorolást a Lélek ajándékairól (Róma 12; 1Kor 12; Ef 4). A három lista jelentősen eltér egymástól, s a jelek szerint egyik sem ad teljes képet mindazokról a lehetőségekről, amelyeket Isten készített az egyház számára. A korinthusiaknak címzett levélben Pál megemlíti néhány olyan ajándékot, amely a rómaiaknak írt levélből kimaradt, s az efezusiaknak megint más ajándékokat sorol föl.

Ez arra utal, hogy Isten igazán változatosan ajándékoz meg bennünket. Továbbá azt is leszűrhetjük belőle, hogy az ajándékok számának kérdését nem szabad dogmatikusan kezelni. Fontosabb ugyanis azt firtatni, hogy *mire valók* ezek az ajándékok, mint hogy *hány van* belőlük! Abban azonban

bizonyosak lehetünk, hogy az egyház konkrét feladatok elvégzésére kapja őket.

Adhat-e Isten újabb ajándékokat?

Véleményem szerint nyitottnak kell lennünk arra a lehetőségre is, hogy Isten napjainkban a Bibliában nem említett adományokkal is felruházhatja övéit. Az imádkozásról, mint a Lélek ajándékáról például nem ír az Újszövetség, noha kétségkívül élnek közöttünk olyan keresztyének, akiket Isten különleges erővel ruházott fel ezen a téren. Aki napról napra örömmel tölt két-három órát imádságban, és különleges imaválaszok tanúja lehet, nagy valószínűséggel megkapta az imádkozás adományát.

(Részlet a könyvből.)

Hogyan tápláljuk a kapcsolatot? (IV.) Vond függő kapcsolatba és vezesd

Ha a gyerekünk hagyja magát szeretni, visszamosolyog, megfogja a kezünket, nem áll ellen, viszonozza az ölelésünket, végre munkához láthatunk. De mi a munka? Függő kapcsolatba vonjuk, és elkezdjük vezetni.

A függés is a kötődés része, de a nehezebb része, mert annyira félünk tőle. Minden igyekezetünkkel önállóságra próbáljuk nevelni a gyerekünket ahelyett, hogy azt a fejlődési folyamatot támogattuk, amelyben természetes úton fejlődik éretté, belülről válik függetlenné. A függő szerepben kellene hozzánk viszonyulnia ahhoz, hogy vezetni tudjuk és meg tudjuk neki adni, amire szüksége van a fejlődéséhez. Bízni kell bennünk, ránk kell hagyatkoznia. A kisbabával még merünk bőkezűek lenni, különösen, amióta olyan sok szó esik a kötődő nevelésről. De valami megváltozik, amikor elkezd a saját lábán totyogni. Hiába élveztük annyira, hogy a gondját viselhetjük; amikor járni és beszélni kezd, hirtelen az lesz a legfőbb alapelvünk, hogy olyasmit soha ne tegyünk meg érte vagy helyette, amit már ő maga is meg tud csinálni. Ismerős ez a nevelési elv?

Hogy esne, ha a barátaink így bánnának velünk? „A barátod vagyok, de értsd meg, hogy olyasmiben nem fogok neked segíteni, amit egyedül is meg tudsz csinálni.” Mi

te azt a nézetét, hogy a gyermeket a születésétől kezdve függetlenségre kell nevelni (inkább dresszírozni). Egy kisujjnyi függést sem szabad megengedni, mert az egész karunkat fogja akarni. Ha elmész vele egy mérföldre, elvárja majd, hogy menj el vele kettőre. Miért zavarta ez Watson? Mert a viselkedést a külső ingerekre adott válaszreakciónak tekintette, nem olyasvalaminek, ami belülről (a belső indítékok helyéről, a szívből) fakad.

Ha nem értjük, hogy a problémás viselkedés forrása is az emberi szív, akkor a felszíni jelenséget, a viselkedést próbáljuk módosítani (jutalmazással és büntetéssel) ahelyett, hogy a forrást céloznánk meg: az emberi szívet. Watson szerint a meghitt kapcsolat inkább akadályozza, mint segíti a nevelést. Ha igaz volna, hogy minden, amit teszünk, inger-válasz csupán, akkor nem kellene a neveléssel a szívet megcéloznunk, és nem kellene foglalkoznunk azzal sem, hogy kötődik-e hozzánk a gyerekünk.

Ha ellenállunk a függésének, akkor a kötődésének állunk ellen. Egyszerre nem tudunk távolodni és közeledni. Ha az a fő üzenetünk, hogy „*ne támaszkodj rám, ne függj tőlem, ne várd, hogy bármit megcsinájak helyetted*”, akkor a gyerekeink nem fognak hozzánk kötődni, mert a kötődés

kezdjen! Ha lökdössük, nem a szárnyai lépnek működésbe, hanem a riasztórendszer... harcol, menekül, vagy lefagy. A fejlődés viszont nyugalmi állapotban zajlik, nem harc, vagy menekülés közben, és főleg nem félelemtől dermedt állapotban. A gyereket akkor fogja el a szárnyalás vágya, ha nyugalomban van, és nem a védekezés vagy a közelség keresése köti le az energiáit.

Szülők gyakori kérdése: „Mit csináljak, hogy a gyermekem hajlandó legyen egyedül is felöltözni?” Az a kérdés, hogy akar-e egyedül felöltözni? Mond-e olyasmit, hogy „én akarom”? Miért nem akar egyedül felöltözni egy olyan gyerek, aki már képes volna rá? Mert a legfőbb szüksége, a biztonságot nyújtó kapcsolat iránti éhsége nem lakott jól. A közelség keresésével van elfoglalva.

Az **önállóság nem teljesítmény**, amire sarkallni kell valakit, **hanem gyümölcs**; a mélyre hatoló gyökerek, a kielégítő függés gyümölcse. Akkor jelenik meg benne a vágy, hogy egyedül csinálja meg, amit tud, akkor akar a saját lábán járni és a saját fejével is gondolkodni, ha a függés iránti éhsége kellőképpen jóllakott. A fejlődése akkor lendül előre, amikor nyugodt: gondtalan, mert a felnőtt viseli a gondját.

A gyerek „szárnyakat kap”. Belülről táplálkozó energia lendíti előre a fejlődés útján, és ez nagyon fontos: belső motiváció, nem külső ráhatás! A belülről fakadó fejlődési folyamat eredményeképpen válik a gyerek idővel érett, virágzó és gyümölcs-termő önmagává: felnőtté, aki önálló életre képes, és még sokkal többre. Erre nem lehet ránevelni vagy megtanítani valakit. Egészen addig, amíg a gyerek ösztönösen a függést keresi, hogy fejlődhessen, meg kell oldanunk, hogy azoktól függhessen, akik felelősek érte, és biztonságot tudnak neki nyújtani. Amikor több kapcsolatot, több függést kap, mint amennyire éhes, akkor a kétévesből előbukkan az „Én akarom!” A kapcsolat teremtette nyugalomból fakad az energia és a vágy is, hogy önálló legyen.

Ha ellenállunk a függésének, akkor a másoktól való függését támogatjuk. Ha megtagadjuk tőle a függést, akkor nem önállóan fogja használni a szárnyait, hanem „átkötődik”: másoktól próbál függeni helyettünk, és másokban keresi a biztos bázist és a tájékozódási pontot.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

Se egy madarat, se egy gyereket nem kell kilöknü ahhoz, hogy szárnyalni kezdjen!

lenne a kapcsolatunkkal, ha valamelyik barátunk ehhez az elvhez tartaná magát? Elrontaná a barátságot! Mire valók a barátok? Arra, hogy egymás gondját viseljék. A te bajod az én bajom. Itt vagyok, számíthatsz rám. Nekem szólj, ha gondjaid vannak. Számíthatsz rám. **Amíg önálló életre nem képes, az érte felelős felnőttektől kellene függenie.**

J.B. Watson, a behaviorizmus atyja az 1940-es években sikeresen népszerűsítet-

a függést támogatja. És ahogy a függetlenséget elváró hozzáállás ártana a házasságunknak, a gyerekünkkel való kapcsolatunknak is árt.

Mi építi a kapcsolatot? „*Gondoskodom rólad, a te bajod az én bajom, és támaszkodj rám nyugodtan. Számíthatsz rám, bízhatok bennem.*” Meghívás a függésre.

Az önállóságot nem lehet erőltetni. Se egy madarat, se egy gyereket nem kell kilöknü a fészekből ahhoz, hogy szárnyalni

Félre-értéseink/félre-érzéseink

– Már százszor mondtam, hogy ha nem szoksz le a dohányzásról, akkor a gyermekeink is rá fognak szokni! – Ne dramatizálj, kérlek, mondtam, hogy amint nyugodtabb lesz a légkör a munkában, le fogom tenni. – Én nem dramatizálok! Minek ígéred meg? Csak hitegetsz engem! Nem beszélve arról, hogy így is alig tudjuk hónapról hónapra valahogy kihúzni. – Mert mindig kitalálsz valamit, amit meg kell vennünk... – Mindig kitalálok valamit?! Örülhetnél, hogy nem veszek minden héten új ruhát, mint a kolléganőid! Csak nem azt akarod, hogy a fiad konfirmációján kinyúlt ruhában legyenek?! – Jól van, drágám, nem a ruha a lényeg. Azon a pár centen úgy sem múlik. De most rohannom kell... – Hova mész már megint? Nem azt mondtad, hogy ma végre itthon vacsorázol?! Már nem hiszek neked! – Most megint mit kell ebből olyan nagy tragédiát csinálni?! Kell mondtam, hogy este gyűlésünk van. Komolyan, jobb lesz, ha megyek a dologra, legalább valami hasznosat csinálók, és nem pazarlom az időt!

Egy hétköznapi vita, ami ugyan nem egy nagy veszekedés, de ha megoldatlanul maradnak a problémák, a feszültség egyre csak erősödik, ami idővel elhidegüléshez vezethet. Akik egykor szeretetben és szerelemben mondták ki az igent, azon veszik magukat észre, hogy érzelmileg eltávolodtak egymástól, mintha csak lakótársak lennének. Jóllehet, mindketten kiegyensúlyozott kapcsolatra vágnak: a férj igyekszik jó körülményeket biztosítani a családja számára, a feleség pedig vonzó szeretne lenni, és szeretné, ha együtt lenne a család.

Mi lehet a kapcsolatuk problémája? Nem töltenek elegendő időt együtt? Nem figyelnek oda, amikor a következő napot tervezik, és így félreértések fordulnak elő? Egyikük mindig túldramatizálja a helyzetet? Örülhetnének, hogy nincsenek nagyobb gondjaik, mint amilyenek vannak más családokban? Bizonyára, van némi igazság abban, amit felsoroltam, de egyik sem a fő probléma. A viták ugyanis – ahogy azt a fenti példa is mutatja –, mindig felületesek, azaz csak a tünetekről szólnak, nem a valódi problémákról.

De akkor mi a baj?

A tünetek ebben az esetben ezek: a feleség vádolja a férjét, hogy nem tartja be az ígéretét, rossz példát mutat a gyermekeknek, egyre többet van távol a családjától. A férj igyekszik megvédeni magát azzal, hogy a felesége állandóan félreérti őt, és nincs tekintettel arra, hogy mennyit dolgozik, csak elvárásokat fogalmaz meg iránta, miközben

ellenőrzi őt, mint egy kisgyermeket. Úgy érzi, hogy amíg a munkahelyén szépen helyt tud állni, otthon mégis minden kicsúszik a kezéből... Pedig imádkozni is szokott az otthoni békességért, de mostanság már egyre szorongóbban érkezik haza, ami azt erősíti benne, hogy Istennél sem jár sikerrel...

Egy ideig – lévén, hogy hisznek Istenben – mindketten próbálnak elkülöníteni egy kis időt közös bibliaolvasásra és imaközösségre, de ez is legtöbbször kínos hallgatásba, nagy általános kijelentésekbe, és leplezett kritikába és elvárásokba torkollik. Az imádságok nem adtak erőt, főleg, ha késő este tudtak csak leülni közösen imádkozni, a feleséget gyakran legyőzte a fáradtság, elaludt. Mindketten érezték, hogy ez inkább egy megterhelő iga a nyakukon, amit aztán egymás fejéhez is vágnak: bezzeg, este kegyesen imádkozol, most meg itt a fejemhez vágod a dolgokat... ha neked ez csak ennyit jelent, akkor nem is kell fárasztanod magad, tudok én egyedül is imádkozni!

Az igazi problémák nem is a félreértésekben rejlenek, hanem sokkal inkább a

Mindkettőjüknek hiányzik az, hogy egymás számára érzelmi szinten elérhetőek legyenek, és azt a fontos üzenetet kifejezzék, hogy szükségük van egymásra, mert szeretetre vágnak. De ki az, aki megteszi az első lépést, és megnyílik úgy a másik előtt, hogy közben ömaga sebezhetővé válik?

– Nagyon megterhel, ami a munkahelyemen zajlik, és bár igyekszem a feladataimra koncentrálni, sokszor azon töprengök, mi lesz velünk, ha legközelebb nekem mondanak fel. Nem szeretnék ezzel terhelt, és ezért inkább rágyújtok... – Köszönöm, hogy ezt most megosztod velem. Én nagyon felnézek rád, hogy ilyen sokat vállalsz magadra, de szeretném, ha azt is tudnád, hogy te vagy a legfontosabb ember a számomra, és nagyon féltlek. Gyakran megrémít a gondolat, mi lenne, ha magamra maradnék a gyermekekkel. Szeretném, ha máskor is elmondanád, ha terhel valami. – Köszönöm, ez most nagyon jólesik. Tudod, megtanultam, hogy senkiben sem bízhatok meg, és mindent magam kell, hogy megoldjak. Attól tartok, hogy ha ezeket elmondom, úgy fogsz rám tekinteni, mintha gyenge lennék. És ki akar

Az igazi problémák nem is a félreértésekben rejlenek, hanem a félre-érzéseiben.

„félre-érzéseiben”. Az elhidegülés ugyanis elsősorban érzelmi szinten zajlik. A feleség úgy érzi, hogy a férje nem érhető el érzelmileg, hiszen sosem beszél az érzelmeiről, mintha félne megmutatni valódi énjét. A férj pedig úgy érzi, hogy a felesége nem tudja átérzeni azokat a terheket, melyek az ő vállát nyomják, hiszen mindig teljesítenie kell, hogy szép és stabil családi képet mutassanak a gyülekezetben. Közben attól fél, hogy ha kimutatja a mély érzelmi szükségleteit, a felesége kigúnyolja őt, hogy olyan, mint egy kisgyermek, aki szerető ölelésre vágyik.

na egy veszteséssel élni? Te is nagyon fontos vagy nekem!

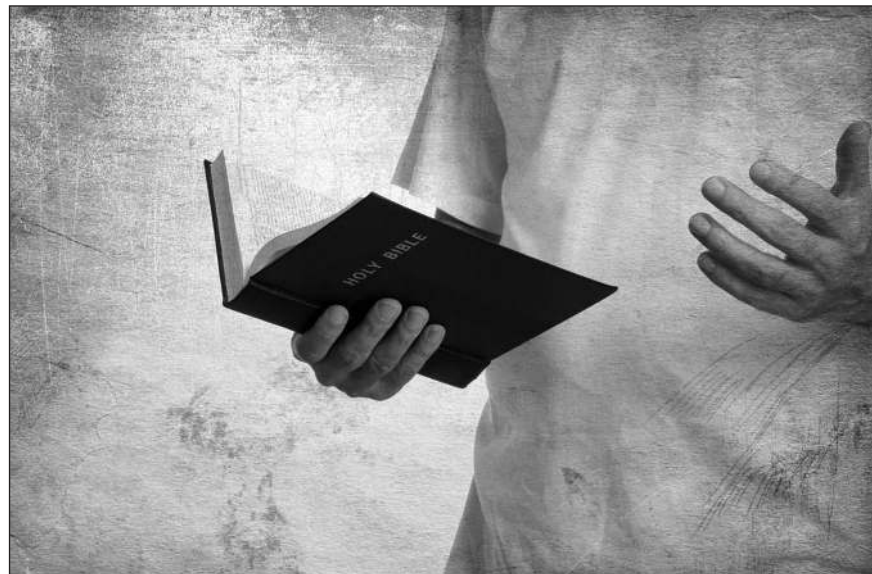
Ebben a lelki harcban Isten igéje biztatást ad, Aki az első lépést megtette már Jézusban: „Isten szeretete abban nyilvánul meg bennünk, hogy Isten elküldte a világba megszületett Fiát, hogy általa éljünk. A szeretet nem abban áll, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy ő szeret minket, és elküldte a Fiát bűneinkért engesztelésül. Szeretteim, ha Isten így szeretett minket, nekünk is szeretnünk kell egymást... mert ő előbb szeretett minket” (1Jn 4,9–11.19)

Süll Tamás

Főpásztorom úgy rendezte életemet, hogy negyvenöt év igehirdetői szolgálat után, igehallgatóvá lettem.

Általában megkísért minket az, hogy dolgainkat és életünket emberi normákkal mérjük, vagy értékeljük, holott Isten az, aki bennünket megítél. Számunkra Isten kijelentése, az ige a tükör. Ezért ebben a cikkben szeretnék felvetni egypár gondolatot az ige hirdetéséről, illetve az ige hallgatásáról.

Az igehirdetés sokkal több, mint azt sokan gondolják a templomban ülők közül. Nem egyszerűen egy kegyes elmélkedés az az alapige fölött. Nem elvont vallási igazságok közlése a gyülekezetrel. Nem hangulatos, kedves szónoki beszéd, amelynek érzelmi húrjainak megpendítése lenne a célja, vagy kedves templomi hangulat után vágyakozó szívünk kívánságának kielégítése. Az igehirdetés hallgatása közben mindig történik valami (hacsak nem szunyókálunk...). Isten személyesen szólít meg minket, és peddig abban a helyzetben, amelyben éppen va-

gyunk. Elmondja, mennyire mélyen vagyunk a bűnben, megmutatja szívünk romlottságát. Rávilágít tehetetlenségünkre és arra, hogy nem tudunk magunkon segíteni, de közben megmondja azt is – ez a döntő mondanivaló – hogy Jézus Krisztus megváltott minket bűneinkből, meghalt és feltámadott értünk. Miután így feltárta Isten az igehirdetésben a szabadulás egyetlen útját, felszólít mindnyájunkat, hogy higgyünk a megváltó Jézus Krisztusban, térjünk Őhozza egész szívünk szerint, fordítsunk hátat mindannak, ami „rég” és kezdjük Jézussal új életet.

Napjainkban sok igehirdetőnek – és még több igehallgatónak – az a véleménye, hogy itt meg is lehet állni. Az igehirdetés elérte célját, ha a templomban ülő egyént megszólította és segített neki egyéni élete rendezésében, Istenhez való megtérésében. Ennek a nézetnek az alátámasztására gyakran hallani azt az érvet, hogy ha az egyén valóban megtér, hitre jut, új emberré lesz, akkor ő már minden kérdésre választ kap Istentől és megállja a helyét, mint keresztyén hívő ember, az élet minden területén anélkül, hogy az igehirdetés külön foglalkozna a mindennapi élet megoldatlan kérdéseivel.

Bármennyire is tiszteletre méltó ez az álláspont, mégsem alkalmas arra, hogy alapjául szolgáljon a gyülekezeteinkben elhangzó igehirdetéseknél. Mert bár igaz, hogy **az ember döntő alapviszonya az Istennel való kapcsolata**, az igehirdetőnek elsődleges feladata ennek a rendbehozatala, ugyanakkor azonban az is igaz, hogy minden igehallgató egyszer-

ésre, hogy mennyire küszködnek egyéb kérdésekkel is, amelyre szívesen hallanának testvéri igaz szót az igehirdetésben?

Közösségeink is Isten szavától gyógyulnak

Úgy gondolom, hogy itt az ideje ki szélesítenünk a sávot, amelyre igehirdetésünk fénycsóvját rávetítjük. Sem kényelemszeretet, sem félelem, sem egyéb szempontok nem tarthatják vissza az igehirdetőket attól, hogy amennyiben erre az alapige módot ad, Istennek az ember közösségi életére vonatkozó szavát is megszólaltassák a szószéken.

Életünk szerteágazó megoldatlan problémái közül vegyünk elő csak egyet, ami közösségi életünk szempontjából, sem hívőnek, sem hitetlennek nem közömbös: a családok helyzete nagyon rászorul az ige megújító hatalmára. A bűn rombolása a házastársak kapcsolatában, továbbá a szülő-gyermek viszony, ami elképesztő és megdöbbentő. Elszomorító a válások száma, ami tragédia, különösképpen akkor, amikor már gyermekek is vannak a családban. Még nagyobb a tragédia, ha ez a lelkipásztorok családjában történik meg. Hogyan beszélhet hitelesen a „holtomiglan holtodiglan” tartó házassági kapcsolatról, aki ezt életében nem tartotta be? Mit tesz a kezét elvesztett sebész? Elhagyja hivatását, mert alkalmatlan a továbbiakra rá. Mit tesz a lelkipásztor? Van annyi erkölcsi tartás benne, hogy lemond hivatásáról?

A „dolgozó nő” jelensége nagyon megváltoztatta a családi élet szerkezetét, egyensúlyát. A gyermeknevelés terén nem lehet ma már a 30-40 évvel ezelőtti pedagógiával boldogulni. Miért ne kaphatnának a hívek az igehirdetés által hasznos testvéri szót a családi élet kérdéseiben? Igen, de hogyan adjon útmutatást, bátorítást, vagy vigasztalást az igehirdető lelkipásztor, akinek az életében nagyon sok megoldatlan probléma halmozódott fel? Vigasztalni csak az tud, aki már megvigasztalódott. Utat csak az mutathat, aki azt járja és ismeri. A szoltáros szerint pedig Isten annak mutatja meg szabadítását, aki az útra figyel (Zsolt 50).

A templomok népének felelőssége

Az utóbbi időben nagyon sokat hallunk (hisz ez bennünket különösképpen
(Folytatás a 9. oldalon)

(Befejezés a 8. oldalról)

kell, hogy érintsen) arról, hogy népek és más nemzetiségűek miért nem tudnak békességben együtt élni egymással. De még sokan ülnek templomainkban, akik teljesen közömbösek az emberiség jövője iránt. Egyszerűen nem érdeklí őket ez a kérdés és ha az igehirdetésben előkerülnek ezek a dolgok, megbotránkoznak rajta. Pedig nincs igazuk! Az emberiség békéjét elsősorban azoknak a szívében kell munkálnunk, akik a templomban ülnek. Azoknak a szívében kell, hogy feloldódjanak a gyűlölet, a bosszú-

állás érzései, hogy helyében a megbéké-
lés, a megbocsátás reménysége uralkodjon. Hisz bennünket Isten azért teremtett, hogy állandó békességben éljünk. Ez az Ő akarata. A mi Istenünk nem a bosszúállás, hanem a békességnek az Istene.

Sok templomban még nagyon áporodott a levegő. Nagyon keskeny az életnek az a sávja, amelyre az igehirdető rámeri vetíteni az ige reflektorát. Ebben azonban mi is hibásak vagyunk! Sokszor már úgy ülünk be a templomba, hogy *most pedig maradjon kívül ez a vi-*

lág. Kívül is marad. De közben az igehirdetők és igehallgatók nem veszik észre, hogy a leszűkített hatósugarú igehirdetésből vajmi kevés erő, biztatás, útmutatás, tanács árad a mai életben tájékozódni kívánó emberek felé. És ez nagyon nincs rendjén!

„Végül, testvéreim, örüljeteK, állítsátok helyre a jó rendet magatok között, fogadjátok el az intést, jussatok egyetértésre, éljeteK békességben, akkor a szeretet és békesség Istene veleteK lesz” (2Kor 13,11).

–gyz–

ÉLETMENTŐ TALÁLKOZÁS

Márciusban evangelizációs napok voltak Ipolyságon. Az első két nap igehirdetője egy sokat próbált baptista lelkipásztor, Merényi Zoltán volt, aki az alkalmat bemutatkozózással kezdte. Az ő mondatait jegyezte le a vendéglátó gyülekezet lelkipásztor, Izsám Jónás.

Igehirdetőnk elmondta magáról, hogy vallásos szülők gyermekeként nőtt fel. Bár fontos volt a családban a vallás, járt templomba, hittanórára, valahogy mégsem volt ott a család mindennapjaiban Isten.

Tizennyolc éves volt, amikor meghalt az édesapja, s ennek hatására arra a gondolatra jutott, hogy ha létezik is Isten, nem szereti őt, mert hiszen olyat vett el, aki a legfontosabb volt az életében. En-

bet olvasott, annál jobban összezavarodott. Húszéves korára egy depressziós, életunt ember vált belőle, aki nem igazán látta sok értelmét az életének.

Csatlakozott a Krisna-tudatú hívőkhöz, akik között sokat meditált, elmélkedett. Egyszer, a meditáció közben, olyan

lálta az igazságot: az igazság nem egy filozófia, hanem egy személy és úgy hívják, hogy Jézus Krisztus. Erre csak legyintett, és azt mondta: én ezen már rég túl vagyok, gyerekkoromban én is keresztényen voltam, de rájöttem, hogy a kereszténység egy hazugság.

Mégis, mikor látta barátjának a megváltozott életét, elkezdett érdeklődni.

Olyan örömet látott benne, amit nem látott másokban, s főleg nem magában. Kapott egy Bibliát, amit elkezdett olvasni. Amikor Jézus keresztre feszítésének a történetét olvasta, nagyon szívére nehezedett az emberi gonoszság. Ho-

Merényi Zoltán

gyan lehettek ilyen gonoszok, hogy megölik Jézust? Akkor egy hangot hallott, egyetlen szót: miattad.

képet látott maga előtt, mintha egy nagyon sötét, mély lyukba pillantott volna bele, aminek nincsen alja, csak nagyon nagy mélysége és ahol nagy a sötétség. Megrémítette, hogy ez van az ő szíve mélyén. Tovább kereste a nyugalomát, elkezdte tanulmányozni a taoizmust, ezzel egyidőben elkezdett karatézni is, de itt sem talált a lelkének békességet.

Egyre jobban érdekelte, hogy mi lesz az emberrel a halála után, ezért csatlakozott egy ezoterikus körhöz, akikkel hallottakat idéztek és asztaltáncoltató széanszokón vett részt. Egyre mélyebbre került. Egyre több rémálma volt és egyre nyomasztóbb lelki állapotba került.

Ekkor találkozott egy középiskolai barátjával, aki azt mondta, hogy ő megta-

Ez úgy összetörte, hogy elkezdett sírni, és imádságban bocsánatot kért Istentől, hogy annyit lázadt ellene. Hogy másban kereste az igazságot és nem benne. Amikor ez megtörtént, azt tapasztalta, hogy valami nagyon nagy békesség és öröm költözött a szívébe. Olyan öröm, amit nem talált sem a buddhizmusban, sem a taoizmusban, se az okkultizmusban, sem a filozófiákban. Egyedül Jézus adta meg a békességet és az örömet.

Ma baptista lelkipásztorként szolgál Magyarországon és tesz bizonyosságot az életét megváltoztató Krisztusról.

Üdítő – gyermektábor

(6–12 évesek számára
a Fiesz – Abaúj-Zemplén szervezésében)

Időpont: július 16–20. (hétfő–szombat)

Helyszín: Pácin, a Tóparti nyaraló

Téma: A legjobb barátom

Jelentkezés, bővebb információ: **Hires Katica** 0918/727 875;

Tárczy Erika 0911/635 928; e-mail: fireszazte@gmail.com

<https://www.facebook.com/Fiesz.A.Z/>

Fieszke gyermektábor (angol nyelvű)

(6–13 évesek számára)

Időpont: július 23–28. (hétfő–szombat)

Helyszín: Bátorkeszi, Gyermek-, Ifjúsági és Konferencia-
központ

Férőhely: 45 fő

Részvételi díj: 80 euró/fő

Fieszke gyermektábor

(6–13 évesek számára)

Időpont: július 30.–augusztus 4. (hétfő–szombat)

Helyszín: Bátorkeszi, Gyermek-, Ifjúsági és Konferencia-
központ

Férőhely: 45 fő

Részvételi díj: 80 euró/fő

Jelentkezni június 30-ig Czinke Tímeánál és Zsoltnál lehet, akik kérik, hogy a jelentkezéssel egyidőben 30 euró előleget fizessen be mindenki az SK51 0900 0000 0000 2638 8517 számlaszámra (a gyermek nevének feltüntetésével és Fieszke megjelöléssel).

Cím: Czinke Tímea és Zsolt, Református Lelkészi Hivatal, 946 34 Bátorove Kosihy, Dolný rad 861;

Telefonszám: 035/77 97 338; mobil: 0918/75-76-58; e-mail cím: czinke.timea@reformata.sk

Tinitábor 2018

(13–18 évesek számára
a Fiesz – Duna Mente szervezésében)

Időpont: július 28.–augusztus 2. (szombat–csütörtök)

Téma: Kifelé

Helyszín: Rimakokova (Kokava nad Rimavicou), Chata Há-
mor

Részvételi díj:
70 euró; Fiesz –
Duna Mente tagsá-
gival 63 euró; test-
véreknek 60 euró.

Programjavaslatok a nyárra

Jelentkezési határidő: 2018. július 15.

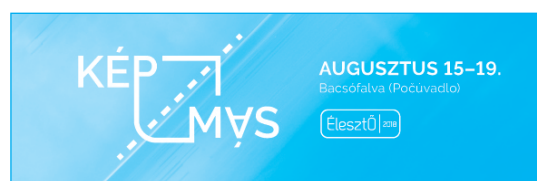
Részletek és jelentkezés a következő honlapon találhatóak:
<http://fiesz.sk/programok/tinitabor-2018/>

Élesztő 2018

(16-99 évesek számára)

Augusztus 15-e és 19-e között immár 7. alkalommal kerül sor az Élesztőre. 5 nap, 4 éjjel, több száz fiatal, jókedv, mély beszélgetések, Istenre figyelés, imádság, örvendező éneklés, feledhetetlen élmények, laza sportolás, gyönyörű táj, kikapcsolódás és feltöltődés, kérdések és válaszok...

Az Élesztő a Fial Reformátusok Szövetsége (Fiesz) által szervezett országos keresztyén találkozó, melyre minden páros évben kerül sor. Ebben esztendőben Bacsófalván (Počúvadlo). A találkozó célja, hogy Krisztusra mutasson, hit-

vallást tegyen az egy élő Istenről, lehetőséget teremtsen arra, hogy az ország bármely pontjáról érkező fiatalok együtt töltsenek pár napot egymást megismerve, hitben megerősödve, Istent dicsőítve, Isten igéjét, valamint bizonyágtételeket hallgatva.

Programjaink között minden korosztály megtalálhatja az őt érdeklő lehetőségeket: érdekes előadások, evangelizációk, kreatív áhítatok, égető kérdéseket boncolgató szemináriumok, 24 órás imalánc, beszélgetések, sportolás, finom kávé és feltöltődés, míg a gyermekeket délelőtti foglalkozás és barátkcsolás várja.

Az idei témánk a KÉPMÁS. Hogy mit is jelent az, hogy ISTEN KÉPMÁSÁRA lettünk teremtvé? – Ebben Lovas András főelőadónk fog mélyebben eligazítani bennünket. Nagy szeretettel várunk Téged is!

Részletek és jelentkezés a következő honlapon találhatóak:
<https://eleszto.sk>

XIII. Gyermekkórustábor

Időpont: 2018. augusztus 20–25.

Helyszín: Bátorkeszi, Gyermek-, Ifjúsági és Konferencia-
központ

A részvételi díj:
teljes ellátással 75
euró. Kedvezmény
testvéreknek: két
gyermek részvételi
díja összesen 130
euró, három és több
gyermek részvételi
díja összesen 180
euró.

Jelentkezési határidő: 2018. június 30.

További tudnivalók: gyermekkórustabor@gmail.com

110 éve született Gaál István

Gaál István 1908. június 21-én Szepsi-ben látta meg a napvilágot. Középszkolai tanulmányait Kassán végezte a szlovák reáliskola csonka magyar tagozatán és 1926-tól a losonci teológiai szeminárium hallgatója volt.

Kassán végzett segédlelkészi szolgálatot nem egész öt évig. Szívügye volt az ifjúság. Amikor 1935-ben a Csicseri Református Egyházközség meghívta őt, a kassai presbitérium nagyon fontolóra vette, hogy elengedje-e az ifjú lelkészt. Az 1935. május 12-én felvett jegyzőkönyvből a következőket tudjuk meg: *„Presbitérium Gaál István itteni áldásos működéséért, különösen a vasárnapi iskola megszervezéséért, az ifjúság lelkes vezetéséért, s a leánykör megalapításáért leghálásabb elismerését és köszönetét fejezi ki. Isten áldását kéri pályáján való emelkedéséhez. Ragaszkodásunk és szeretetünk a távolság dacára is vele marad.”* Később is élénk kapcsolatot ápolt a kassai ifjúsággal. A kassai Bocskay református cserkészcsapat 1939-es zászlóavatásán Gaál István szavait olvasták fel útravalóul: *„Tartásotok magasan azt a zászlót és minden munkát Isten nevében végezzetek, mint öntudatos reformátusok és hű magyarok. ... Úgy nézzen rátok mindenki, mint ennek a szellemnek hordozóira, hogy Kassán az Ő nagy történelmi hatása általatok is látható legyen, és úgy áldozzatok fel életeket a szabad és független nemzetért és az evangéliumban hirdetett lelki szabadságért, mint Bocskay tette.”*

Csicserben kiteljesedett az élete. 1939-ben házasságot kötött Szekeres Ilonával. Közös életüket az Úr négy gyermekkel áldotta meg: Ildikó 1940-ben, István 1941-ben, János Gábor 1943-ban és Erzsébet 1948-ban született. A csicseri egyházközségben 1951. október 31-ig szolgált. Ezután Gaál István Pozsonyba került, ahol nem volt könnyű a helyzet. Ebben az időszakban kezdődtek a szlovák nyelvű istentiszteletek, ő pedig összefogta és megerősítette a pozsonyi egyházközség magyar részét. Varga Imre, egyházunk akkori egyetemes espereshelyettese támogatását élvezte, aki 1953-ban a pozsonyi egyházmegye espereshelyettesének jelölte. Gaál István a Pozsonyban tanuló magyar ifjúság között áldásos tevékenységet végzett, amiért Pozsony város nyilvánosan és hivatalosan kitiltotta a fővárosból. Három év után mennie kellett, Pozsonyból Kassára helyezték. Kassa helyzete sem volt könnyebb mint Pozsonyé. 1954. május 19-én a Kassai Református Egyházközség felügyelő lelkésze, Abary István tolmácsolta a gyülekezet felé az egy-

házmegye 1954. május 14-én kelt 126/1954. számú javaslatát, miszerint a gyülekezet élére László Béla, nagyszalánci lelkipásztort hívják meg. Így Gaál István megválasztása és beiktatása nem felelt meg az akkori esperes, László Béla elképzeléseinek. 1954. szeptember 14-én egyházlátogatásra került sor Kassán, amit Matašik András és Eröss Pál végeztek. Lakatos József, a gyülekezet gondnoka védelmébe vette a presbitériumot és a lelkészt. A lelkipásztort egyhánapos szolgálata után a következőképpen jellemezte: *„Törődik a lelki élet elmélyülésével és az ifjúság lelki növekedésével.”* Gaál István az egyházlátogatók szavaiból kiérezte a fenyegetettséget, de mégis hittel válaszolt: *„Isten kezének munkája az, hogy nem arra a helyre állít bennünket, ahová mi szeretnénk, hanem oda, ahol leginkább szükség van miránk.”*

1954. október 7-én újabb cenzus érkezett az esperesi hivatalból: a kassai és a bárcai gyülekezet egyesítésének terve, ami 1956-ra meg is valósult. De Gaál István nem siránkozott, hanem szolgált. Éves lelkészi jelentéseiből kitűnik, hogy élénk lelki munka folyt a gyülekezetben. Minden vasárnap két nyelven kétszer volt istentisztelet. Minden vasárnap gyermek-istentiszteletet tartottak magyarul és szlovákul is. A lelkipásztor segítői között ott találjuk Anna Stríckovát, Tóth Ilonát, Császár Borbálát, Gažík Krisztinát. A magyar órákra 30-40, a szlovákra 8-12 gyermek jelentkezett. A vasárnapi istentisztelet után énekkari próbát tartottak Kovácsné Béres Etelka vezetésével. A hétközi istentiszteleten a lelkipásztor új énekeskönyvi énekeket tanított. Minden csütörtökön biblióra és imaóra volt, szombatonként pedig ifjúsági biblióra. (A bibliai kör tagok közül ketten kórházmissziót végeztek.) A hitoktatás a gyülekezetben folyt kedden és pénteken egy csoportban, külön a magyar és külön a szlovák iskolába járó gyermekek részére. Konfirmációi oktatást szombaton délután tartott a lelkipásztor. Bűnbánati héten minden nap volt istentisztelet. A szolgálatok száma magas volt, és ez meghozta gyümölcsét.

A lelki növekedés azt eredményezte, hogy Gaál Istvánnak Kassát el kellett hagynia. 1960-ban Rozsnyóra helyezték át. A rozsnyói szolgálatából két napló maradt fenn, amit nagyon odaadóan írt. A feljegyzések alapján a nem egész két éves szolgálat alatt száznolcvannolc családlátogatást, hatvan két kórházlátogatást, ötvenhét személyes beszélgetést, huszonhét bibliórát, százhatvannolc istentiszteletet és hatvannégy káteoktatást tartott.

1961. május 27-én eseménytelennek értékelte egyházunk életét, sőt kijelentette, hogy fogy az érdeklődés a lelki dolgok iránt. 1961. június 18-án, az istentisztelet alatt a lelkipásztor hirtelen agygyörcsöt kapott. Háromhetes kórházi kezelés után 1961. július 8-tól egészen szeptember 16-ig betegállományban volt.

Magas vérnyomása miatt erős külföldi gyógyszereket szedett, melyeket – az 1961. június 11-én és 1963. október 28-án kelt leveleiből megtudjuk – külföldről Varga Imre püspök tudott beszerezni a számára.

A jegyzőkönyvek alapján dokumentálható, hogy a presbiterek több esetben megmondták az egyházzal kapcsolatos véleményüket: az egyház jövőjét megpecsételtnek látták. Szerintük előbb vagy utóbb halálra van ítélve az egyház ügye, de a lelkipásztor ezeket csak emberi véleményeknek tartotta. Pedig a helyzet nem volt egyszerű. Az állam sem kényeztette el a lelkipásztorokat, sőt, ahol lehetett, nehezítette a szolgálataikat. A konfirmandusok például több esetben nem jelentek meg a kátéoktatáson, mert vagy társadalmi munkát végeztek, vagy cirkuszi előadásokon vettek részt, vagy épp ideológiai ünnepi műsorok szervezésében és levezénylésében vettek részt.

Gaál István utolsó nagyfajszúlyú igehirdetése 1964. május 27-én hangzott el a rozsnyói templomban Kálvin János halálának 400. évfordulója alkalmából. Az igehirdetés textusa a *Péld 1,23* volt: *„Térjete meg, ha megdorgállak, és én kiárasztom rátok lelkeket, megismertetem veletek igéimet.”*

A lelkipásztor 1964. december 29-től munkaképtelen lett. 1965-ben betegsége pedig már olyan mértékűt öltött, hogy Vályi József gicei lelkipásztort bízta meg a gyülekezet gondozásával.

Gaál István a megfélemlítés időszakában is szárnyalt lelkében, és rövid fohászai eljutottak egészen az Úristenhez, Akiben nem szegyenült meg. 1963. május 14-én kelt missziói jelentésében a következőket közölte: *„Hála Istennek, hogy nekem is erőt adott a szolgálatra. Ahogy tudtam és lehetett, munkálkodtam. Tudom, sok a munka, és én is érzem a munka terhét. Aki több és gazdagabb eredményről tud számot adni, dicsőítse Istent és adjon hálát neki. Én arra kérem az Urat, hogy küldjön továbbra is szolgálataimmal együtt az Ő aratásába, hogy munkálkodjunk addig míg lehet, ameddig megengedi.”*

Ötvenkilenc évesen, 1967. december 8-án hunyt el.

Buza Zsolt

2018. május 7-e és 9-e között találkoztak a Kárpát-medencei református egyházak szeretetszolgálati szervezeteinek legfelsőbb vezetői Rimaszombatban a Csillagház Konferencia-központban. A tanácskozás célja elsősorban a tapasztalatcsere, egymás szolgálatának jobb megismerése és a közös együttműködés lehetőségeinek keresése volt. A találkozón részt vett **Beszterczey András**, a Magyar Református Egyház Szeretetszolgálati Irodájának vezetője, **Juhász Márton**, a Magyar Református Szeretetszolgálat ügyvezető igazgatója, valamint a Horvátországi Keresztyén Kálvini Egyház és az Erdélyi Református Egyházkerület diakóniai előadói. Kárpátalját a Kárpátaljai Keresztyén Diakóniai Jótékonyági Alapítvány képviselte. A konferencia kezdetén **Fazekas László** püspök és **Ibos Henriett**, a Diakóniai Központ igazgatónője köszöntötte a résztvevőket. Mindketten kiemelték a találkozó és a résztvevők által végzett szolgálat növekvő fontosságát. A tagszervezetek bemutatkozását **Park Sungkon**, a pozsonyi koreai gyülekezet lelkipásztorának előadása követte, aki javasolta, hogy legyen több a külmissziói szolgálat a Kárpát-medencei egyházak között. Az inspiráló előadás után kezdődött a tényleges tanácskozás, melynek során a felek kiemel-

ték, hogy a mostani időkben különösen fontossá válik az Isten igéjéhez való hűség és az imádságos háttér a diakóniai szolgálatok végzésében is, és csak ezután következhet a gyakorlati kérdések megoldása. A

résztvevők egy zárónyilatkozatban is megfogalmazták a küldetésük és diakóniai látásuk főbb pontjait, valamint kifejezték abbéli szándékukat, hogy a jövőben is együtt kívánnak működni. **Haris Szilárd**

Zárónyilatkozat

Mi, a Kárpát-medencei Diakóniai Koordinációs Tanács 2018. évi értekezletén jelenlévő tagszervezetek képviselői és együttműködő szervezetek képviselői az alábbi közös kihívásokat fedeztük fel szolgálatunkban.

1. Hitet teszünk amellett, hogy a diakóniai szolgálat legelső színtere a gyülekezet, olyannyira, hogy a kálvini tanokra építve megállapítjuk, hogy a gyülekezet identitásához tartozik a szeretetszolgálat végzése. Egyúttal valljuk, hogy az élő Úrba vetett hit és az imádságos lelkület nélkül a diakóniai szolgálatot végezni nem lehetséges.

2. Hitet teszünk amellett, hogy a diakóniai szolgálat a Jézus Krisztus evangéliuma hirdetésének, tehát a misszióinak része. Tehát minden diakóniai szolgálat egyben misszió is, amelynek jellemzője, hogy maga Isten a tulajdonosa, aki szolgálni küldi a tanítványait.

3. Hitet teszünk amellett, hogy a valóságosan és igazán végzett diakóniai szolgálat Isten iránti hálából és engedelmeségből fakadó cselekedetek sorozata, amelyek célja a ránk bízottak üdvösségének munkálása, amelyet az Isten és a szolgálat iránt érzett felelősséggel végzünk.

4. Hitet teszünk amellett, hogy az egyházban helye van az intézményes diakóniai szolgálatnak, amelynek célja, hogy kiegészítse és segítse a gyülekezeti szeretetszolgálati tevékenységeket.

5. Kifejezzük abbéli szándékunkat, hogy a jövőben is meg kívánjuk tartani a Kárpát-medencei Diakóniai Koordinációs Tanács értekezleteit, amely a diakóniai felelősök közös szakmai műhelye és fóruma. A jövőben törekszünk a szorosabb kapcsolatok kiépítésére, egymás szolgálatának segítésére a keresztyéni szeretet jegyében, a másik javát keresve és a Krisztus ügyét közösen szolgálva.

A „fejedelem” halála

Február 12., hétfő

13 óra 45 perc. Közleg a nappali melegedő zárásának időpontja, amikor két, alkoholtól és izgalomtól feldúlt férfi viharzik be az épületbe. Gyilkosság történt az erdőben, ahol élnek. A rendőrök egymás után hallgatják ki az ott élőket. Pontosabb információt nem tudnak mondani az áldozat kilétéről, ellenben meglehetősen valószínűtlen képekkel színezik ki a történetet. A szokásos teajáratra kell készülődniük, így félbeszakad a diskurzus. Arra gondolok, hogy délután lesz majd lehetőségünk kérdezősködni, mivel az állítólagos tetthely közelében osztunk ételt.

17 óra 30 perc. Teajárat. Egymás után jönnek az ismerős ügyfelek. Átadjuk a megszokott „csomagot”, és érdeklődünk a hallott eseményekről. Senki sem tud semmit.

17 óra 45 perc. Megérkezik a hetvenöt éves, több mint húsz éve utcán élő Jenő bácsi, aki mindig mindenkit becsmérel, és mindent tud. Sajátos stílusában elkezd szidni a kisebbségeket, a közbiztonságot és mindent, ami eszébe jut. Majd egy hirtelen fordulattal egy papírt húz elő kopott táskájából. Szinte az arcomba nyomja a papírost, és magából kikelve ennyit mond: *Megölték*

ezt az embert! Hol volt Isten? Úgy érzem, minden érzékszervem felmondja a szolgálatot. Az orromat szétfacsarja a felém áradó alkohol bűze, hallásom megtompul a súlyos szavaktól, tagjaim lemerevednek, a szemem... A szemeim pedig az elem tartott rendőrségi fotóra merednek. A papírról ismerős arc néz rám komolyan. A fejedelem...

Bethlen Gábornak hívták. Amikor első alkalommal mehettem ki utcai szolgálatra, kértem, hogy Bethlen urat is látogassuk meg. Vonzott a történelmi neve. Később már nem csak a neve miatt szerettem meglátogatni őt. Egy útszéli erdőben éldegélt, egyedül egy sátorban, közel négy éve. Alkalmi munkákból és gyűjtögetésből szedte össze a mindennapi megélhetéshez elegendőt. Szerény körülmények között tengette napjait, mégsem panaszkodott, sőt, még arra is volt gondolja, hogy a hozzá verődő macskákat, süniket naponta megetesse. Öt nappal ötvenötödik születésnapja előtt látogattuk meg utoljára. Kedélyesen beszélgettünk, készült rá, hogy ha visszafogottan is, mégis megünnepelje az eseményt néhány barátjával. Nem sejtettük, hogy ezt már nem éli meg. Egyik éjjel megtámadták, összeverték és rágyújtották a sátrát. Bár meg-

lehetősen sovány ember volt, életerejé méltó volt ősi névrokonához. Túlélte az eseményeket, a kórházban viszont szervezete megadta magát.

18 óra 30 perc. Befejeztük az ételosztást mindkét helyszínen. Automatikus mozdulatokkal, szavakkal végeztem a munkát, a gondolataim azonban egészen máshol jártak. Kábán ülök be az autóba.

18 óra 45 perc. Megérkezünk az alapítványhoz. Nem vágyom semmi másra, csak hogy gyorsan összepakoljunk, és hazamehessek a szörnyű nap után. Még mielőtt belépnék az ajtón, érzem, hogy még nincs vége. Fekete ruhás személyek állnak az előtérben. Nyomozók. Nyomasztó kihallgatás következik, és előre tudom, hogy az elkövetkező napokban ez még többször is elő fog fordulni.

21 óra 10 perc. Megtörténnek a villamoson a történetek után. Éles késként hasítanak szívembe Jenő bácsi szavai: *Megölték ezt az embert! Hol volt Isten?* Sok minden kavarodik bennem. Egy régi kedves igevers segít megnyugodni.

„Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy” (Zsolt 23,4a).

Ifj. Sebők János
Szerzőnk a hajléktalan-ellátással foglalkozó Tiszta Forrás Alapítványnál dolgozik.

– Püspök Úr! Engedje meg, hogy egy kicsit a gyermekkoráról kérdezzem. Úgy tudom, kántorként és presbiterként szolgált sok éven keresztül az Ön édesapja. Milyennek látta gyermekként a szülei életét, hitét?

– Azt tapasztaltam, hogy nem feladatként élték meg a szolgálatot, hanem életvitel volt az a számukra: megélték a hitüket. Maradandóan nagy élményt jelentett számomra például az, amikor édesapámtól megtudtam, hogy miért szolgált Istennek olyan kitartóan abban a rendszerben, amikor szinte üldözték azokat, akik hittek Istenben. Elmondta, hogy amikor orosz fogságban volt a második világháború után négy évig, fogadalmat tett Istennek: Isten, ha tényleg vagy és engem innen hazaviszel, egész életemben neked fogok szolgálni. És amikor négy év fogság után Isten hazavezette őt 1948-ban, azután semmiért el nem hagyta az egyházban a szolgálatot. Sem érdekből, sem pénzért. Semmiért. Eleinte komort lapátolt, meg cementet pakolt, miközben felső kereskedelmi akadémiai végzettsége volt. Később aztán könyvelőként dolgozott. Folyamatosan és többször is csábították, hogy lépjen be a pártba, hagyja ott az egyházat és főkönyvelő lesz belőle. Utána már a pártba sem kellett volna belépnie, csak hogy az egyházat hagyja ott. De ő, még ha Tiszacsérnyóbe is mentek temetni, elől ment a lelkésszel és énekelt, mindenki ismerte, mindenki látta, nyíltan vállalta a hitét. Ez meglátszott a fizetésén is, mert a tizenhárom könyvelő közül egyedül ő nem kapott soha prémiumot. Mutatta a fizetési papírját, ahol pirossal ki volt húzva a neve. A többiek mind kaptak prémiumot, ő nem. De nem bánta. És ezt becsültem és becsülöm benne.

– Ha ilyen példát látott maga előtt, akkor bizonyára magától értetődő volt az Ön jelentkezése a teológiára.

– Nem. Eleinte tiltakoztam ellene. Emlekszem, egyszer kukoricát törtünk, vittük haza, és édesapám elkezdte mondani, hogy ha majd befejezem a gimnáziumot, elmegyek teológiára, lelkész lesz belőlem. Felháborodtam, hogy miért készit nekem ilyen utat, mikor én magam akarok dönteni a jövőm felől, engem a matematika, a fizika és kémia érdekelt. A felháborodásomat látva, elhallgatott. De aztán az érettségimen volt, ami na-

gyon megdöbbenett, elgondolkodtatott. Szerdai napon érettségiztem, én voltam a sorban a harmadik. Mindannyian nagyon féltünk az érettségítől, főleg azért, mert az érettségiztető bizottság elnöke szlovák-magyar szakos kerületi inspektor volt. Amikor a tétel húzására került a sor szlovák nyelvből, s elé ültem az asztalhoz, megkérdezte, ki vagyok. Bemutakoztam, mire ő barátságosan megkérdezte: nem Nagytárkányból Nagy Irén az ön édesanyja? De igen, mondtam. Akkor mondja meg neki, hogy üdvözlöm, gyerekkoromban dajkált engem. Mondanom sem kell talán, mennyire megváltozott a hangulatom és milyen csodaként éltem meg, hogy ilyen helyzetbe tudtam kerülni a vizsgabizottság rettegget elnökénél. De történt még valami. Mint mondtam, szerettem a matematikát, nem okozott gondot. A vizsgatétel kihúzása után is simán ment az előkészület, a megoldás egyenes volt, ami az origón haladt keresztül. Kimentem a táblához, ahol már csupán csak másoltam a táblára a feladatot. Meghúztam a koordinátarendszert, és húztam egy parabolát. A papíromon egyenes volt, úgy-hogy megjedtem, hogy rosszat rajzoltam, ezért azon voltam, hogy gyorsan letöröljem, kijavítsam a parabolát egyenesre, de azt hallottam, hogy a tanárnő dicsér: nagyszerű, Fazekas, rendben van, leülhet. Meglepődve néztem a táblát és rá kellett jönnöm, hogy az volt a jó megoldás, amit oda rajzoltam. Így lettem tiszta egyes. Hát ez megdöbbenett: ki az, aki ezt velem csinálja? Miért esett így a dolog, hogy úgy lett előnyöm, hogy nem tettem érte semmit és az elkészített rossz helyett a jó megoldás került a táblára? Érettségi után a kassai műszaki egyetem számítástechnikai (annak idején kibernetikának hívták) karára jelentkeztem. Akkoriban az úgy ment, hogy kádervéleményt írtak mindenkiről. Nem az volt a lényeg, hogy kinek milyen a tudása, hanem a kádervélemény volt a döntő. Az iskola pártszervezetének az elnöke volt az osztályfőnököm, aki édesapámnak felolvasta, amit írt a levélbe: a fiú jó úton halad a materializmus útján, bár a szülők vallásosak. Ezután hozzáfűzte: Fazekas elvtárs, hagyja a fiút menni a maga útján, ne neveljék ebben a régimódi vallásos szellemben, mert ő már a másik úton jár. Édesapám erre azt mondta: Ta-

nár úr! Az iskolában nevelje úgy a gyereket, ahogy akarja, de azt nekem ne mondja meg, hogy otthon én, hogy neveljem! Mi lesz, hogyha én átírom a kádervéleményt?! Szegezze apámnak a kérdést az osztályfőnököm. Hát írja át, mondta apám – és ő átírta. Olyan kádervéleménnyel ment el a felvételi kérelmem a kassai számítástechnikai karra, amelyről aztán egy befolyásos ismerős azt mondta, hogy biztos, hogy nem fognak felvenni, ha nem intézünk valami protekciót, mert ő még nem látott olyan rossz kádervéleményt. Nem intéztünk. Mikorra pedig megkaptam a felvételre hívó papírokat, eldőltem benem: nekem nem ez az utam. Édesapám épp jött a kertből, mikor megmondtam, hogy megyek Prágába a teológiára. Az lett, amit ő szeretett volna. Hát így ment el aztán Prágába a kérvényem. Kassáról pedig jött egy levél, hogy felvételi nélkül felvettek. Ezt a levelet édesapám szépen összehajtogatta és betette a zakója zsebébe. Szeptember vége felé már megtudták a faluban, hogy hol vagyok és az asszonyok édesapám munkahelyén megjegyzést tettek: Na, Fazekas, ugye, nem tudta máshová bejuttatni a fiát, csak a teológiára?! Mondtuk magának, hogy

A többiek mind kaptak prémiumot, ő nem. De nem bánta. És ezt becsültem és becsülöm benne.

hagyja ott az egyházat és lépjen be a pártba. Édesapám ekkor azonban előhúzta a papírt a zsebéből és odaadta nekik. Így aratott erkölcsi győzelmet édesapám, belőlem pedig így lett teológus.

– A szép emlékeken túl még mi az a hagyatéék, amiért hálát érez, ha az elődeire gondol és szeretné, hogy gyermekei is részesüljenek belőle?

– Az ezerévig való áldás hatását érezzük mind a mai napig: a múltból eredően, a szüleimtől vagy akár lehet nagyszüleimtől is ez a hatás megvan és nagyon remélem, hogy a mi életünkön is látják a gyermekeink, hogy Kihez tartozunk!

–kdl–

Április 16-a és 19-e között Rozsnyón zajlott a tizenkettedik Kárpát-medencei ökumenikus lelkész találkozó, amelyik az ifjúság helyzetével foglalkozott. A heti reggeli áhítatainkat a pedagógusok és a gyermekek között vendégeink tartották: **Szabó Csengele**, a Budapesti Unitárius Egyház közönség beosztott lelkésznője, valamint **Portik-Hegyi Kelemen**, gyergyószentmiklósi római katolikus esperes.

A közösségi rendezvény rendhagyó hittanórával kezdődött az egyházi iskolánkban, ahol felekezeti lebontásban a résztvevők bepillanthattak mindabba, amit heti egy órába sűrít a kerettanterv. A római katolikus növendékeket **Čapla János** vezette be a bibliai „szeretet” fogalmak világába, a református hittanosokat pedig **Buza-Bodnár Aranka** kalauzolta el a galileai tenger partjára a húsvét utáni történeteket vizsgálva.

Ezután megkonzultáltuk a hittanórákat, a gyermekek érdeklődését, és a felkészült hitoktatók munkáját. Értékes tapasztalatcserék születtek. Jó volt belelátni, hogy az egyes elcsatolt területeken miképp zajlanak a különböző felekezetek hittanórái, megtudni, hogyan vannak államilag és egyházilag támogatva azok.

A délutánok aktív pihenéssel teltek. Ellátogattunk Tompa Mihály papköltő szolgálati helyére, Hanvára is, ahol **Nagy Ákos Róbert**, gömöri esperes számolt be a falu és gyülekezet történetéről. **László Ottó** gömöri díszkovács műhelyét is megtekintették a vendégek, majd a visszaúton Pelsőc református templománál álltunk meg, ahol nagyon értékes Szent László freskók találhatóak.

Bibliaismereti vetélkedő Alsóláncon

Meglehet, Mózes nevével már álmodtak is azok a fiatalok, akik bekapcsolódtak az Abauj-tornai egyházmegye bibliaismereti vetélkedőjébe, amely idén is az Alsólánci Református Gyülekezet szervezésében valósult meg május 5-én, a helyi kastély épületében. A kijelölt bibliai szakaszok szinte Mózes egész életét felölelték; vastag tananyaggal birkózott meg a tizenegy gyülekezetből érkező hatvanhárom gyermek és kilenc felkészítő felnőtt.

Kérdezhetnénk, miért? Bővüljön és gazdagodjon a bibliai műveltségünk? Az igazi cél a nyitó áhítat alapigéjéből is elhangzott: „Keressétek orcáját szüntelen!” (Zsolt 105,4). **Orémus Zoltán** esperes igei szolgálatában rámutatott, hogy Isten népe minden gyermekének emlékeznie kell az Úr csodatetteire: el ne feledd, mit tett értünk Istenünk a Krisztusban, aki Mózes Istenének a leleplezett arca közöttünk és bennünk. Valójában akaratlanul is engedelmességtünk ugyanezen zsoltár felhívásának, amikor a jelenlévők serege félretolta eddigi készülékének minden maradványát és mankóját s átadta magát a dicséretnek. „Dicsőítsétek szent nevét, szívből örüljenek, akik keresik az Urat!” (3.v.). Régi és új ifjúsági dicséret, az ősi 42. zsoltár mai köntösben, mind egyre jobban betöltötték a helyiséget, **Vargha Balázs** szadelői szolgálatunknak is köszönhetően, aki a dicsőítés vezetését vállalta fel.

A többfordulós írásbeli tesztelés már az ebédidőbe torkollott, majd a gitárt délután már **Molnár Árpád** szépi lelképásztor szólaltatta meg. Anyák napja előtti nap zajlott a verseny, és egy kis sárga bábú rejtő dió mutatott rá egy hívó édesanya, Jókebed szívbemarkoló döntésére: akit testében féltve rejte-

Az esti ökumenikus alkalmon a református templomban, **Nagy-Mátéfi Tímea**, az Énlakai Unitárius Egyház közönség lelkésznője szolgált a *Mt 15,10–20* alapján, kiemelve Jézus tisztaságról szóló tanítását. A lényegre törő dolgok fontosságát és a megbecsülését a gondosságát. A találkozó második munkanapja a betléri kastély látogatásával kezdődött, ahol **Baffy Zsuzsanna**, református presbiter vezette be az Andrásyvilágába az egybegyűlteket. Ezután Torockó unitárius lelkésze, **Csécs Márton Lőrinc** mutatta be a 450 éves unitárius egyházat, valamint az ifjúsággal foglalkozó „egyházi praktikákat” is felvillantotta. Bölcs hozzászólások születtek és élénk vita alakult ki. Ezt követően Rozsnyó nevezetességeivel ismerkedtek vendégeink.

Az esti ökumenikus alkalmon, **Osztie Zoltán**, a Budapest-Belvárosi Plébániatemplom lelki atyja szólt a közösség nyíltságáról, majd **Gerőfiné dr. Brebovszky Éva**, a Pesti Evangélikus Egyház lelkésznője tett bizonyosságot a *Fil 4,13* alapján a mennyei erő gazdag kisugárzásáról, valamint a végén **Kászoni-Kövendi József**, a budapesti unitárius lelkész és püspöki helynök a *Jk 4,17* alapján a közösségeink javát szolgáló jó cselekedetéről elmélkedett.

Jó és értékes együtt lenni olyan lelkész kollégákkal, akik nemcsak a szépről és jóról, hanem az igazról is beszélgetnek és eszmét cserélnek. Örömben és bánatban egyaránt el tudják mondani Jézus Krisztussal az Atya irányába: „Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság. Ahogyan engem elküldtél a világba, én is elküldtem őket a világba” (*Jn 17,17–18*). Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért! **–bz–**

getett, azt a szépnek látott fiúgyermeket, a Nílus vizére tette, hittelt. Isten azonban úgy döntött, hogy azzal a parányi léttel változtatja meg népe kétségbeejtő jövőjét. De a változáshoz Mózesnek is változnia kellett. Egy mai saru is segített bennünket a további emlékezésben/elmélkedésben. Lehetne akár a menekülő, gyilkos Mózes lábbelije is, aki persze az Úr elől nem menekülhetett el. Aki a Hangot meghallja, annak ma is, „mezítlábasan” le kell borulnia: nincstelen jövevényként, s az Örökkévaló ad új megbízást. Mózes azt kapta, hogy népének pásztorja lesz (nem Jetró juháié). Egy kalapács és egy kőkemény rög is előkerült a történetet magyarázó ládikájából. A kalapács Isten erős karját szimbolizálta a rög pedig a fáraó kemény szívét: tíz csapás a kemény szívű fáraóra. A történet végén minden résztvevő megkapta az Öszövétség legnagyobb örömeit a szabadító Istenről: „Én, az Úr, Vagyok...” (*2Móz 20,2*).

Zárásként hadd álljon itt azok neve, akik a feladatokat a legügyesebben oldották meg. A 7–9 évesek: **Dohányos Gréta**, **Demeter Dominika** Kassa és **Kacsarik Vivien**, **Kozmann Krisztina**, **Parti Zsófia** Komaróc; 10–12 évesek: **Pulmann Nándor**, **Szítás Samuel** és **Nagy Gábor Áron** Felsőlanc; 13–15 évesek: **Popovič Nicolas**, **Szítás Zsófia**, **Andrásházi Denisa** helybeli csapat és (már harmadszor) **Badin Szilárd**, **Uličný Lucia** és **Varga Fábán** Rozsnyó. Az ő tudásuk volt mérhetően a legjobb, de hogy ki, mit fektetett a vetélkedő áldott megalómulásába, ki jött és távozott örvendező lélekkel, szomorúságba, ki jött és távozott örvendező lélekkel, szomorúságba vagy hátalt szívvel, azt nem tudtuk mérni. Hogy kit szólított néven, vagy kit tanított az életre a csipkebokor Istene, csak az tudhatja, aki tegnap és ma és mindörökké elmondhatja: „Vagyok”.

–ng–

(Befejezés az 1. oldalról)

en tizenhat óvoda és négy bölcsőde épülhet. Végezetül pedig számot adott a reformáció 500. évfordulójának a megemlékezéseiről. A püspöki beszámolót a Diakóniai Központ éves összefoglalója követte, melyet **Ibos Henrietta** igazgató terjesztette a zsinati atyák elé. A jelentésben többek közt szó volt a házi gondozói szolgálatról, a szolgálatra felkészítő képzésről, továbbá arról a gondozói szolgálat megsegítését segítő összegyházi gyűjtésről, amely a Zsinati Tanács határozata alapján lett meghirdetve.

Fotók: Szarvas László

Az egyházzenei osztály elmúlt évi beszámolóját **Süll Kinga** igazgató állította össze és terjesztette be a Zsinat elé: az elmúlt nyáron huszonharmadik alkalommal szervezték meg a kántorképző tanfolyamot huszonegy hallgatóval. Voltak kórustalálkozók, országos énekversenyt és megjelent a Firesz Cantate Domino kórusának a CD-je. Egy hároméves egyházzenei projekt lezárásaként került megrendezésre a Sola Schola Nap, amelyre olyan gyülekezeti kórusok, a projektbe bekapcsolódó énekesek érkeztek, akiknek szívügyük az egyházi éneklés. Nyáron gyermekkórustábor szerveztek, továbbá egy tízfordulós egyházzenei kvíz és a szlovák kórusvezetőknek készített szakmai nap is gazdagította programjaikat. A református közoktatás 2017-es évéről **Édes Enikő**, a közoktatásért felelős zsinati tanácsos készítette jelentést. Volt tehetséggondozói képzés a református iskolák pedagógusai számára, a reformáció 500. évfordulója alkalmából pedig református vers- és prózamondóverseny, iskolatörténeti vándorkiállítás és a hit-tanos fiatalok számára református gyerektalálkozó. A Calvin

J. Teológiai Akadémia elmúlt évi tevékenységét **Lévai Attila** igazgató ismertette. Az akadémia által üzemeltetett teológiai könyvtárát nyilvánossá tették a hallgatók, lelkészek és az érdeklődők számára, az elmúlt évben pedig több nemzetközi egyházi rendezvényt valósítottak meg a Selye János Egyetem Református Teológiai Karával közösen. A Szlovákiai Református Keresztény Nők Egyesületének elmúlt évi tevékenységéről **Györky Szilvia** elnök tette meg jelentését: két alkalommal

szerveztek országos, háromszor egyházmegyei nőgyesületi konferenciát. A Firesz munkájáról **Kiss Miklós** elnök állította össze a jelentést, melyet **Tirpák István** zsinati képviselő terjesztett be. Tisztújítást tartottak területi és országos szinten, megünnepelték a Firesz megalakulásának 25. évfordulóját, átadták a Kassai Magyar Református Központot, valamint kibővült a bátorkeszi Fireszke Gyermek- és Ifjúsági Konferencia-központ. Voltak táborok, ifjúsági istentiszteletek, munkatársi-és tinihétfék, tanítványképzők, KOEN napközis táborok. Az utóbb említett tábor programját előkészítő lelkészek csoportját dicséretben részesítették a Zsinat tagjai.

Fekete Vince, a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség megbízott elnöke ismertette, hogy az elmúlt évben nem volt igény a presbiteri képzés iránt. Mint fogalmazott, megbízott elnökként már három éve nem sikerült cselekvésre bírnia a hét magyar egyházmegye presbiterit a szövetség céljainak szolgálatára. A Missio Reformata nonprofit szervezet elmúlt évi jelentését **Molnár Sándor** zsinati főtanácsos terjesztette be. Elmondta, hogy figyelmüket elsősorban a hátrányos helyzetűekre összpontosították, a cigány kisebbségre és a büntetés-végrehajtó intézmények lakóira és azok családtagjaira. A börtönmisszió tevékenységéről – börtönlátogatásokról és a családok rendszeres látogatásáról, ifjúsági tábor szervezéséről, nemzetközi és hazai kapcsolatokról **Antala Éva**, a misszió vezetője készítette el a részletes beszámolót, **Tóth Zsuzsanna**

cigánymissziós koordinátor pedig a képzésekről, táborokról, a HEKS által támogatott gyülekezetekben – Nagybalogon, Szalócon, Vígtekén, Nagygéresben, Csatán – folyó munkáról írt részletes jelentést. A Kulturális és Közművelődési Központ tevékenységéről, amely 2017. április 1-jén kezdte meg tevékenységét, szintén Molnár Sándor zsinati főtanácsos számolt be. A pénzügyi jelentés szerint a központnak az elmúlt évben 185 430 eurós bevétele és 47 525 eurós kiadása volt. A bevételből támogatták a gyülekezetekben megvalósult Vakációs Bibliahetet, a kántorképző tanfolyamot, a Calvin J. Teológiai Akadémia működését, a Firesz 25. jubileumának ünnepségét, az egyházmegyei családi napokat, a Firesz Cantate Domino kórusa CD-jének a kiadását is.

Az elmúlt évben a RE-MI-DIA nonprofit szervezet nyári bibliai táborokat, továbbképzéseket, fiatalok közötti missziói munkát, fiatalok hétféjét, református családok konferenciáját és jótékonyági bált szervezett. A szeretetszolgálati tevékenységük között szerepelt a nyugdíjasok találkozóinak megszervezése és a perbenyiki krízisközpont támogatása.

A jelentések elfogadása után még törvényértelmezésre került sor, majd a zsinati ülés **Boros István** és **Vargaestók Dávid** imádságával befejeződött.

Iski Ibolya

Egyházmegyei közgyűlés. Május 5-én Pozsonyban zajlott a pozsonyi egyházmegye közgyűlése, melyen ott volt Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök is.

Közélet. Május 8-án egyházunk püspöke is hivatalos volt Budapestre, a Magyar Parlament alakuló ülésére, amelyen a bejutott képviselők letették esküjüket és meglettt választva a Parlament elnöke, Kövér László is. Május 10-én pedig szintén ott volt Fazekas László a Magyar Parlamentben, amikor Magyarország miniszterelnöke, Orbán Viktor letette az esküt.

Óvodaprojekt. Május 17-én Komáromban, a Püspöki Hivatalban tanácskozott Fazekas László püspök, Géresi Róbert püspökhelyettes és Molnár Sándor főtanácsos a három nyugati egyházmegye azon gyülekezeteinek (Somorja, Komárom, Martos, Hetény, Perbete, Marcelháza, Zselíz és Léva) képviselőivel és a tervezőkkel, melyek bekapcsolódnak az óvodai projektbe. Május 18-án pedig Kassán, a Magyar Református Központ épületében zajlott tanácskozás a kassai, a rozsnyói, a szeptsi, a királyhelmei, tornaljai és nagykaposi gyülekezetek képviselőivel és a tervezőkkel.

Előadás. Május 22-én Komáromban a FEMIT (Felvidéki Magyar Ifjúságért Társulás) által szervezett konferencián Ép testben ép lélek – a hit megközelítéséből címmel Fazekas László püspök tartott előadást.

Generális Konvent. Május 23-án és 24-én Lillafüreden tartotta soron következő ülését a Generális Konvent, amelyen egyházunkat a püspök és Porubán Ferenc főgondnokhelyettes képviselte. Az ülésen szó volt az esztendő kiemelt rendezvényeiről, a költségvetésről, a diaszpórával való együttműködésről, a személyi adatok védelméről és a Kárpát-medencei magyar református egység 10. évfordulójának megünnepléséről, valamint előkészítették a Generális Konvent plénumának ülését, mely május 24-én és 25-én zajlott ugyanott. A plénumon képviseltették magukat a Kárpát-medencei magyar református egyházmegyeik. Több előadás is elhangzott. Többek közt Dienes Dénes elmondta a Tiszáninneni Református Egyházkerület történetét, Nagyné Kusnyír Éva beszélt azokról a kihívásokról, amelyekkel a magyarországi református egyháznak kellett szembenéznie az első világháború éveit alatt, Buzogány Dezső pedig az erdélyi és európai viszonylatban zajló vallásszabadságról beszélt. Beszámoltak a bizottságok is munkáikról, valamint Varga Attila romániai alkotmánybíró szolt

a Minority SafePack lefutásáról. Csorba Dávid docens egy formálódó gályarab zarándokútnak a tervezetét mutatta be. A tanácskozás másnapján megjelent a miniszteri tiszttségéről leköszönő Balog Zoltán, aki köszöntötte a plénumot, a plénum tagjai pedig megköszönték Balog Zoltánnak a miniszterként végzett segítségét. Az ülés zárónyilatkozatot fogadott el, majd a diósgyőri református templomban istentisztelettel ért véget, amelyen az igehirdetés szolgálatát Szenn Péter, a Horvátországi Kálvini Magyar Református Egyház püspöke végezte. Egyházunk az egyházmegyeik küldöttei által maradéktalanul képviselve voltak.

Küldetésben. Május 25-én, Budapesten a Református Zenei Napok keretében fáklós menetre került sor, melynek élén egyházunk püspöke és az alkalom szervezője, Böszörményi Gergely haladt. A vonuló tömeg énekeskönyvi énekeket énekelve érkezett meg a Kálvini téri református templomhoz, ahol igei szolgálattal Fazekas László fejezte be a napot.

Szeretethíd. Május 25-én Somorja adott otthont a Szeretethíd felvidéki megnyitójának, melynek nyitó áhítatát Somogyi Alfréd esperes tartotta, amit Kristóf Réka operaénekes koncertje követett. Küldetésstudatról és áldozatvállalásról folyt a beszélgetés György András helybeli lel-

Kassa-ÉRT

A kassai Magyar Református Központ szervezésében június 22-én és 23-án kerül sor az Északkeleti Református Találkozóra. 23-án Sebestyén Márta és Andrejszki Judit koncertjére kerül sor. 24-én lesz Berkési Alex és Vocem Laudis koncert. Fellép Écsi Gyöngyi és az esti istentiszteleten a Cantate Domino kórus szolgál. Előad Földi Rita pszichológus, Balog Zoltánnal és Bogárdi Szabó Istvánnal lesz beszélgetés és Kassa és a reformáció viszonyáról Dienes Dénes fog előadni. Minden érdeklődőt szeretettel várnak!

Csendeshét Tahiban

A Bösi Református Gyülekezet és a Te Deum Laudamus polgári társulás szervezésében 2018. augusztus 20-a és 26-a között csendeshétre várják a gyülekezetek tagjait. A hét címe: *Családdal együtt lenni jó* – nem csak családosoknak. Helyszín: Sion Hegye Konferencia-központ Tahiban (Magyarország). Jelentkezni lehet **Oros Csabánál** a 0905/451 510-es telefonszámon, vagy a csaba.oros@gmail.com címen. A hét költsége (teljes ellátással) felnőtt részére 120 euró, gyermekek számára pedig 80 euró.

kész moderálásával, melynek résztvevői Kristóf Réka operaénekes, Hodossy Péter sportoló, maratonfutó (a Szeretethíd felvidéki nagykövetei) és Ibos Henriett, a Diakóniai Központ igazgatója voltak.

Hálaadó istentisztelet. Május 27-én a hetényi gyülekezet templomában adtak hálát a pozsonyi, a komáromi és a barsi egyházmegye gyülekezeteinek képviselői a Magyar Kormánytól kapott támogatásból elkészült építkezésekért és javítási munkálatokért. A hálaadó istentiszteleten részt vett a Miniszterelnökség képviselőjében Pathó Marianna, a Nemzetpolitikai Államtitkárság osztályvezetője, aki felolvasta Potápi Árpád János államtitkár levelét. Igét Fazekas László püspök hirdetett.

A Pátria rádió református műsorai:

Június 17-én Szopó Ferenc bodrogszentesi lelképásztor igehirdetéséhez Pál apostolnak a pizidiai Antiókhia zsinagógájában tett látogatása szolgál alapul.

Július 1-jén Boros István bátkai lelképásztor arról szól igehirdetésében, hogy Pál meggyógyított egy sántát Lisztrában.

Július 15-én Szathmáry Zsuzsanna nagykálvini lelképásztor az apostoli gyűlés határozatát és annak hozadékát hozza közelebb a hallgatók számára.

A Világosság egyházi műsort vasárnap 7.05-kor közvetíti a Pátria rádió, az ismétlésre másnap, hétfőn 13.05-kor kerül sor.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/vilagosság/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkész

hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: **930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.**

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: 031/55 90 141

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Repproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09